BOLU

14

Yüzölçümü: 11.050 KM2.
Nüfus: 471.751
İlçeler: Merkez, Akçakoca, Düzce, Gerede, Göynük, Kıbrısçık, Mengen, Mudurnu, Seben, Yığılca.
Köy sayısı: 783
Doktor sayısı: 134
Hastane yatak sayısı: 10 bin kişiye 20.
Okur-yazar oranı: 67.4
Otomatik telefon kodu: 9-4611

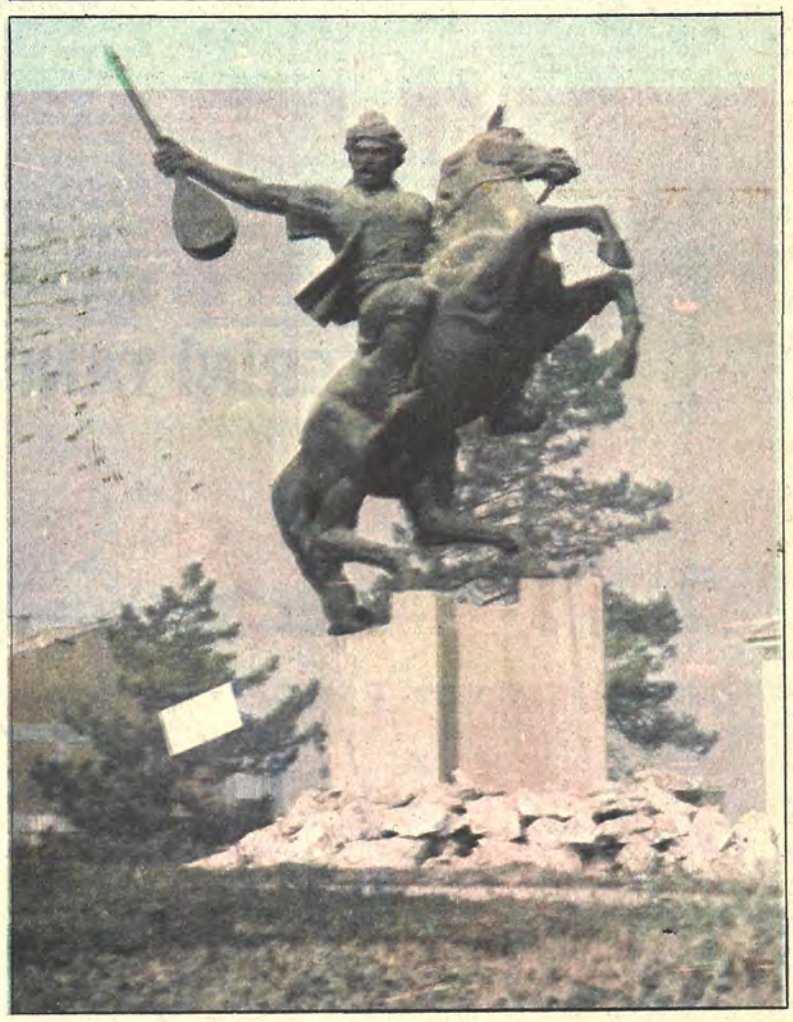

'Oğuz adamları vardır. Suyu ve havasından ötürü güzelleri çoktur,

HALİT ÇAPIN

BİR Bolu atasözü der ki: "Verdin mi doymalı, vurdun mu koymalı..." Bir başka atasözü de der ki: "Koyun güden, kurdu görür..."

Ben de derim ki, bu iki lâf bi tamam, tastamam Bolu'yu ve dahi Bolulular anlatır.

Pekiy, sen ki pirimiz, üstadımızsın... Sen ki, koskocaman bir Evliya Çelebi'sin... Sen ne der, ne söylersin?

EVLİYA ÇELEBİ: "Bu Bolu nam yer, gerçekten mamur büyük bir şehirdir ki, topraklı bir dağ arasında kurulmuştur. 34 mahallesi ve 34 camii vardır. 3000 kadar tahta örtülü, güzel evleri vardır. Bazı zenginlerin evleri ve hanları kiremit örtülüdür.

Camilerin en güzeli çarşı içinde ki Mustafa Paşa Camii'dir ki, gayet kalabalık cemaati olur. Ferhad Paşa Camii de gayet mamur olup hepsi Süleyman Han'ın, Koca Mimar Sinan'ın işidir.

400 kadar mamur süslü dükkânı vardır. 70 kadar mektebi vardır. 200'den fazla hafızı vardır. Bilginleri pek çoktur."

— Ya insanı - Yaşayanı. Birazda onlardan söz etsen Evliya Çelebi...

"Buranın kadısına yıllık 5000 kuruş, beyine yıllık 10.000 kuruş verilir... Verilir amma, gayet adaletli davranmak gerek. Zira gayrîmeşru birkaç kuruş dahi alınsa halkı hemen üç günde İstanbul'a giderek şikâyetçi olur kadının (hâkimin) hakkından gelirler...

Bu Bolu'nun oğuz adamları vardır. Suyunun ve havasının güzelliğinden dolayı güzelleri çoktur. Kadınlar hep ferace giyip gezerler. Gayet kapalıdırlar.

Yiyecek ve içeceklerinden övülmeye değerleri beyaz kirazı ile bozasıdır. Bolu tahtası İstanbul'da öğülür ve makbuldür.

Şehrin güney tarafı dışında bağlara yarım saat yakın bir yerde küzük, eski tarzda bir ılıca vardır. Tanrının yarattığı dünyaca meşhur bir sıcak sudur. Son derece sıcak olup uyuz hastalığına faydalıdır. İçenin midesini düzeltir, vücudunu pamuk gibi yapar..."

— Başka, başka? Daha başka Evliya Çelebi...

"Soğuğu meşhurdur. Soğuk anıldığı zaman "Erzurum soğuğu beni Bolu'da bulun demiş" diye bir darbımesel söylerler. Halkı diri, iri yapılı, Türk taifesidir. Dik başlı, yaman adamlardır.

Köyleri sarp dağlarda olduğundan, Osmancık merhum (Evliya Çelebi Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu Osman Bey'e Osmancık demektedir nedense) bu diyar halkına baş eğdirinceye değin kan ağlamıştır...

— Yani yiğit adamlardır?

"Evet fazla yiğit adamlardır. Bolu Sancağı'nın Subaşılığı'ndan olan Gerede halkı ise Selçuklulardan Sultan Alaaddin Bolu Bey'i iken kendisine kök söktürmüştür. Dilleri ve lehçeleri değişiktir. İnsan ne kadar eski söz bilir adam olsa bunların sözlerini anlayamaz...

Bunlar "Yat" demezler, "Zıbar" derler...

Bunlar "Kadın" demezler, "Rahatlık" derler...

Bunlar "Adam" demezler, "Merd" derler...

Bunlar "Kiraz" demezler, "Saplıca" derler...

Bunlar "İncir" demezler, "ballı darı" derler...

Bunlar "Tavuk" demezler, "Çullu cücük" derler...

Bunlar "Pilâv" demezler, "Yığma tepe" derler...

Bunlar "Şarap" demezler, "Kekremsi" derler...

Bunlar "Ağardı başım" demezler, "Çizgindi dedem" derler...

★ ★ ★

Evliya Çelebi konuştu da konuştu, anlattı da anlattı. Ve alıp başını sonra Kankırı (Çankırı)ya doğru yola çıktı... Kankırıyı da bir güzel bellesin, bir güzel anlatsın deyu...

Adı nereden geliyor

Günümüzden yaklaşık 2000 yıl önce Bitinyalılar, kurdukları yeni bir kente, bu kentin kuruluşunda büyük hizmetleri geçen komutanları Claudio'nun adını vererek "Claudiopolis (Claudio Kenti)" demişlerdi. Kentin adı zamanla halkın dilinde bir takım kısaltmalara uğramış ve kısaca "Poli" denilmeye başlamıştı. Türkler buraya gelip yerleştikten sonra "Poli" adı onların dilinde "Bolu" haline dönüştü.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

iklimi

Denizden yüksekliği ortalama 725 metre olarak kabul edilen Bolu, ormanları nedeniyle, çok rutubetli bir havaya sahiptir. Yaz ayları bile çok sıcak olmaz. Her mevsim yağmur görülür. Özellikle baharda çok yağışlıdır. Yılın 100-110 günü kapalı ve yağışlı, 60-70 günü tamamen açık geçer. Geri kalan günler parçalı bulutludur.

Nasıl Gidilir

Bolu için tek yol vardır. O da karayolu. Uluslararası (E-5) yolu Bolu'dan geçtiği için yurdun her yerinden gelen otobüslerle bu ilimize ulaşılabilir.

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

14 Mayıs 1950

Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 90.1

Partiler	Aldığı oy
CHP	38.577
DP	80.675
MP	4.032

2 Mayıs 1954

Milletvekili genel seçimleri
Katılyma oranı: % 86.9

Partiler	Aldığı oy
CHP	31.390
DP	85.819
CMP	5.511
Bağımsız	484

2(Ekim 1957

Milletvekili genel seçimleri:
Katılma oranı:% 80.6

Partiler	Aldığı oy
CHP	49.932
DP	10.223
CMP	9.598
Bağımsız	14

15 Ekim 1961
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 82.7

Partiler	Aldığı oy
AP	32.353
CHP	40.150
CKMP	26.497
YTP	40.321

10 Ekim 1965
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 76.8

Partiler	Aldığı oy
AP	79.537
CHP	29.921
MP	11.265
CKMP	2.715
TİP	2.774

12 Ekim 1969
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 68.9

Partiler	Aldığı oy
AP	71.796
CHP	30.060
CGP	6.421
MP	3.815
MHP	3.186
TIP	2.142
YTP	3.137
Bağımsız	3.020

14 Ekim 1973

Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 70.1

Partiler	Aldığı oy
AP	56.480
CHPH	20.487
CGP	25.078
DP	6.601
MP	1.427
MHP	2.122
MSP	23.597

5 Haziran 1977
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 76.7

Partiler	Aldığı oy
AP	95.491
CHP	48.712
MHPH	5.907
MSP	16.371

Anayasa halk oylaması sonuçları

Yıl: 1961

Kabul	Red
% 45	% 55

Yıl: 1982

Kabul	Red
% 93.5	% 6.5

BOLU VALİSİ: ADNAN DARENDELİLER

«İlimiz turizm, sanat ve kültür kentidir»

İLİMİZ doğal güzellikleri ve zenginlikleri ile ülkemizin sayılı illeri arasında bulunmaktadır. Hemen her yöresi, ormanı, dağı, yaylası, kaplıcası, denizi ve gölleri ile adeta gergefteki nakış inceliği ile işlenmiştir. Yine hemen her yöresi ünlü ressamların kaleminden çıkmışcasına, insan-tabiat yaklaşımı için en çekici ve turizm için de en elverişli doğal desenlerle örülmüştür. Bu durumu ve konumu; ilimizin turizm kenti sanat ve kültür kenti ve kongreler kenti olması yolunda geleceğini de çizmiştir.

Bolu, tabiî güzellik ve zenginlikleri Milâttan önceye uzanan tarihi ve kültürel değerleri ve Türk mutfağına hizmetleri ile de tanınmaktadır.

Yine bilindiği gibi ilimiz iki büyük kentimiz, İstanbul-Ankara arasında hatta ortasında ve İstanbul'u Ankara'ya bağlayan devlet yolunun üzerinde bulunmaktadır. Bolu bu konumu ile de, tabii tarihî ve kültürel hizmetlerini sergileyebilen vitrin niteliğini taşımaktadır. İlimizi, Allah'ın cömertçe davrandığı doğal yapısını, birkaç cümle ile dile getirmek mümkün değildir.

İlimizde güzel geleceğin gerçekleşmesi temel amacımız olmaktadır. Bu nedenle ilimiz Özel İdaresi'nce Bolu Özel İdaresi Turizm Anonim Şirketi kurulmuştur.

Bolu Özel İdaresi Turizm A.Ş. Öyle sanıyorum ki mahallî idarelerin bir ünitesi olarak, ilimiz Özel İdaresi'nce ülkemizde ilk kez kurulmaktadır.

Ankara ve İstanbul gibi iki büyük kentin arasında bulunan üniversiteler şehirlerin adeta köprü durumundaki kentimizde "Bolu Üniversitesi"ni gerçekleştirmek için çalışmalar yapılmaktadır.

Gazi Üniversitesi Rektörü Şakir Akça ve diğer yetkililer Gölköy'deki kendilerine tahsis edeceğimiz arazileri beğenmişlerdir. Turizm Yüksek Okulu, orman ürünleri ile ilgili yüksek okul ile Ziraat Yüksek Okulu'nun Bolu'ya getirilmesi düşünülmektedir.

Ayrıca Ankara'daki Trafik Kazaları Enstitüsü'nün bir şubesinin de kentimizde kurulması görüşü benimsenmiştir.

Bolu turistik yapısının yanında çeşitli dallardaki kongrelerin yapılmasına da olanak tanımaktadır. Kartalkaya'daki geniş tesis ve salonlar böyle bir kongreye oldukça müsaittir.

İlimiz tarihî güzellikleri açısından da oldukça şanslıdır. Üniversiteler şehri olarak gelişimini sağlarken kültür ve sanat şehri olarak da kendisine yer bulacaktır.

Bolu'nun şifalı suları, doğal güzellikleri, çam ormanları buranın bir sağlık merkezi olma şansını artıran ögelerdir.

Günde ortalama en az 5000 vasıtanın geçtiği E-5 karayolunun yanında kurulu kentimize modern bir hastanenin bulunmayışı büyük bir eksikliktir. Bolu-Alpagutbey köyünün çataltepesi mevkiinde 130 dönümlük bir arazi bu hastanenin yapılması için alınmıştır.

Devlet Başkanı Orgeneral Kenan Evren'in direktifleri ile Türkiye'nin en büyük ve modern huzurevinin Bolu'da yapılması çalışmaları aşama kaydetmiştir.

Böylesine büyük bir tesisin Bolu'ya kazandırılması, Bolu'ya sosyal ve ekonomik açıdan renk getirecektir.

Bütün bu doğal veriler, ilimizin turizm, sanat ve kültür, kongreler, sağlık ve üniversiteler şehri olması yolunda geleceğini çizmiş bulunmaktadır. Çalışmalarımız bu gerçeklerin oluşması içindir.

BOLU BELEDİYE BAŞKANI: HASAN BÜLBÜL

«Kanalizasyon ve içme suyu sorunlarına çözüm getirilecek»

KENTİMİZİN sorunlarını diğer kentlerin sorunlarından soyutlamak mümkün değildir. Bolu Belediyesi'nin bugün için önde gelen iki mühim konusu var.

1. **Kanalizasyon.**
Şehir kanalizasyonunun yapılacak kısmı 160 kilometre bunun 104 kilometresi tamamlandı. Geriye kalanı ise 1983 yılı içinde tamamlanacak. Kanalizasyonun içinde bilhassa Gölyüzü mahallesinin kurutulmasını temin edecek olan drenaj hattı var ki bunun da kısm-ı azamisi bitti. Bu husus tamamlanınca bu mahsallenin bodrumlarındazaman zaman yükselen sular kurutulmuş olacak.

2. **Acil içme suyu ilâve şebekesi:**
Bolu'nun içme suyu depo durumu şehir halkımızın isteklerine cevap verecek vaziyette.Ne var ki şehir içindeki eski hatlar bu suyu abonelere taşıyacak kapasitede değil. Bu hususu temin için 6 kilometre asbest yeni boru hattı döşenmek suretiyle mevcut su muhterem halkımızın istifadelerine arz edilecektir. Bu hattın da 2/3'ü bitti.

Ayrıca Türkiye çapında üne sahip bulunan Kökez Memba Suyu'ndan da şehrimizin muhtelif semtlerine üç ayrı çeşme yapılacaktır.

İçme suyu ve kanalizasyon yapımlarında bozulan asfalt yollarımızın eski haline gelebilmesi 1983 yaz aylarında olacaktır.

Şehir imar durumu için imar revizyon planına başladık. Umarım ki bu husus da 1983 yılında biter.

Protokol

Vali: **Adnan Darendeliler**
Belediye Başkanı: **Hasan Bülbül**
Cumhuriyet Savcısı: **İsmet Saltan**
Vali Yardımcısı: **Esat Yetişir**
Vali Yardımcısı: **Şükrü Samur**
Baro Başkanı: **Zeki Baltacıoğlu**
Emniyet Müdürü: **Kâmil Tecirlioğlu**
Müftü: **Osman Akdemir**
Defterdar: **Ali Erdal**
Millî Eğitim Müdürü: **M.Nadir Akalın**
Sağlık Müdürü: **Dr. Muammer Ünel**
Kültür ve Turizm Müdürü: **İsmail Aydın**

Vergi Rekortmenleri

Hamit Feritoğlu	15.564.440
Rafet Seven	10.378.143
Muhsin Pulatlı	7.121.308
Enver Seven	5.971.027
Yılmaz Becikoğlu	5.726.864

İLÇELERİNİ TANIYALIM

AKÇAKOCA

Bolu'yu Karadeniz'e bağlayan Akçakoca'nın yüzölçümü 462 km2'dir. Nüfusu 29.599'dur. Bunun 9639'u kentte yaşar. 42 köyü vardır. 1950 yılından sonra iç turizmin etkisi ile gelişme gösteren kentin bu özelliği yavaş yavaş kaybolmak üzeredir. Halk, genellikle fındık üretimi ile geçinmektedir.

DÜZCE

Bolu'nun en gelişmiş ilçesidir. Yüzölçümü 1.489 km2'dir. İlçeye altı bucak ve 207 köy bağlıdır. Bunun 37.858'i kentte yaşamaktadır. 1884 tarihinden beri belediye teşkilâtına sahip olan ve 1870'te bağımsız bir ilçe olan Düzce, Türkiye'nin en hızlı gelişen ticaret merkezlerinden biridir. Ankara-İstanbul yolunun en canlı bölümüne rastlayan kentte özellikle taşıt yan sanayii bir hayli ilerlemiştir.

GEREDE

İlin doğusunda yer alır. Yüzölçümü 1.956 km2'dir. Toplam 63.137 olan ilçe nüfusunun 9.885'i kentte yaşamaktadır. İlçeye iki bucak ve 137 köy bağlıdır.

Denizden yüksekliği 1320 metre olan Gerede'de kentsel gelişme çok yavaş bir tempo izlemektedir. 1870 yılında ilçe olan Gerede'de 1895'ten beri belediye teşkilâtı bulunmaktadır.

GÖYNÜK

Bolu ilinin güneybatı ucunda yer alan Göynük'ün yüzölçümü 1.437 km2, nüfusu ise 20.901'dir. Bunun 3.800'ü kentte yaşar. Nüfus yoğunluğu km2'de 15 kişidir. İlçeye 64 köy bağlıdır. Eski adı Torbalı olan Göynük 1865'te ilçe haline getirilmiştir. İdarî bakımdan Bolu'ya bağlı olmakla beraber, Adapazarı ile ticarî ilişkileri daha fazladır.

KIBRISÇIK

İlin güneyinde yer alır. Yüzölçümü 641 km2, nüfusu ise 9.247'dir. Bunun 1.628'i kentte yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu km2. başına 14 kişidir. İlçeye 22 köy bağlıdır.

ENGEN

Bolu ilinin kuzeydoğu kesiminde yer alır. Yüzölçümü 883 km2, nüfusu 18.866'dır. Nüfusun 2.557'si kentte 16.329'u köylerde yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu km2. başına 21 kişidir. İki bucağı ve 54 köyü vardır. 1948'de ilçe haline getirilmiştir.

MUDURNU

İlin güneybatısında yer almaktadır. Yüzölçümü 1.349 km2, nüfusu ise 27.460'tır. Km2'ye 20 kişi düşmektedir. Nüfusun 4.986'sı kentte, 22.474'ü köylerde yaşamaktadır. İlçeye 74 köy bağlıdır. 1965'te ilçe haline getirilmiştir. İlçede belediye 1919'da kurulmuştur.

SEBEN

Bolu'nun güneyindedir. Yüzölçümü 665 km2'dir. Nüfusu 11.505, km2, başına düşen kişi ise 17'dir. Nüfusun 2.778'i kentte, 8.717'si köylerde yaşamaktadır. 1946 yılında ilçe haline getirilmiştir. İlçeye 30 köy bağlıdır.

YIĞILCA

İlin kuzey kesimindedir. Yüzölçümü 641 Km2, nüfusu 20.832'dir. Km2. başına 32 kişi düşmektedir. Nüfusun 2.125'i kentte, 18.707'si köylerde yaşamaktadır. İlçeye 30 köy bağlıdır. 1950 yılında ilçe haline getirilmiştir.

Nerelerde kalınır

KARTAL OTELİ
Kartalkaya mevkii Tlf: 3572-1085 Banyolu 78 oda, lokanta, kalorifer, asansör, gece klübü, kışın kayak.

ÇİZMECİOĞLU OTELİ
Ankara Asfaltı Tlf: 1066 Banyolu 30 oda, kalorifer, lokanta.

KORU ETEL
Ankara Asfaltı üzerinde, Banyolu 70 oda, kalorifer, lokanta.

EMNİYET OTELİ
Ayrılık Çeşme mevkii Ankara Asfaltı Tlf: 1280 35 odalı, kalorifer, lokanta.

MENEKŞE OTELİ
Belediye Meydanı-Tlf: 1522, 43 odalı, kalorifer, asansör.

OTEL TURİST
Hürriyet Cad. No. 3 21 odalı, kalorifer.

ABANT OTELİ
Abant-Tlf: 04. Banyolu 94 oda, lokanta, kalorifer, gece klubü, yüzme havuzu.

MOTEL ABANT
Abant-Tlf: 07. Duşlu 22 oda, kalorifer, lokanta.

FOLKLORDA DOĞA İNSAN İÇ İÇEDİR...

BOLU'da insan doğa ile içiçedir. Güneş, orman, akarsu, kaplıcalar, göller, yaşamı güzel kılar... Doğa, dağ çileği, kuş burnu, alıç, böğürtlen ve çeşit çeşit mantarı bir besin maddesi olarak sunmaktadır.

Akarsular ve göllerde yaşayan **"Mercan"** ile **"Alabalık"** bir şifa kaynağıdır. Kırık çıkık, ülser, romatizma denilince **"Mercan ve "Alabalık"** akla gelmektedir. Balta girmemiş orman da Bolu'dadır. Karadere ormanlarında bile güneş ancak ağaç uçlarına takılmaktadır.

Bolu'da yemek yapmak bir sanat işidir. Bolu'da **"Ünlü yemeğiniz nedir"** diye sorulmamalıdır. Çünkü ünlü olmayan yemekleri yok gibidir. Değil Türkiye'ye, dünyaya bile Mengen'den aşçı ihraç edilmektedir.

Ünlü halk ozanı **KÖROĞLU**, Türkiye'nin tüm yörelerinde olduğu gibi Bolu'da da bir sevgiyi anımsatmaktadır. Köroğlu halka halkın diliyle seslenmiştir. Onlar gibi düşünmüş, onlar gibi söylemiştir. Zamanın Bolu Beyi'ne meydan okuyan Köroğlu, halkın değil zalim beylerin düşmanı olmuştur.

Hey hey efeler hey hey
Düşman geldi tabur tabur dizildi
Anlımıza kara yazı yazıldı
Tüfek icât oldu mertlik bozuldu
Eğri kılıç kınında paslanmalıdır."

Diyen Köroğlu'nun yakalanıp öldürülmesi tüfekle olmuştur:

Vaktiyle Bolu'da oturan Süleyman Ağa adıyla sanıyla pek de cesur bir adammış. Ne vakittir Köroğlu'nun geleceğini kollarmış. Haber alınca da onu tüfekle ayağından vurmuş... Ünlü ozan işte bu nedenle "Tüfek icât oldu mertlik bozuldu" şeklindeki o ünlü türküsünü söylemiştir.

Sazı sözü ve gelenekleriyle Bolu folkloru oldukça etkindir:

"Şu dağlar olmasaydı
Açılan gül solmasaydı
Ölüm Allahın emri
Ayrılık olmasaydı."

Şeklindeki Kıbrıscık yöresi manisi ile,

"Er yatıp geç kalkan avrat
Özengiyi giyip yokuşta hık diyen at
Söz tutmayan evlat
Bu bir mihnettir, çek yat çek yat."

şeklindeki yöre tekerlemesi, hasret ve sevgisini, bakış açısını ilginç biçimde dile getirmektedir.

"Harman demek devran demektir", "Harmana giden öküzün ayağına sepet vurulmaz", "Mısır ekip havaya bakacağına, buğday ek de yere bak" "Rençber ne yağmura ne kuraka bakar". Atasözlerinde, çalışma ve yaşam biçimi sergilenmektedir.

Bütün Türkiye'de olduğu gibi Bolu çevresinde de Nevruz şenlikleri yapılmıştır. Yeni bir günün gelişini kutlamak için kırlarda mesirelerde yemekler yenmiş, eğlenceler, düzenlenmiştir. Nevruz şenlikleri başlamadan önce bütün dargınlıklar gider yerini barış ve mutluluk gelirdi. Bugün bu gelenekler unutulmuştur.

Düzce ve çevresinde Çerkesler geleneklerini koruma açısından bugün bile büyük bir özen göstermektedir. Karı-koca kayınpeder yanında bir odada oturmamaktadır. Birisi mutlaka odayı terketmelidir. Erkek yatmaya gittiğinde, gelin ancak kayınpeder ve kayınvalidenin "Yerine git" sözünden sonra gidebilmektedir... Bu veya buna benzer gelenekler serisi bu yörede yaşamı daima rankli tutmaktadır.

OYUNLAR

Bolu yöresinde gün ışığına kavuşmamış değişik oyunlardan söz edilmektedir. Son yıllarda gerek okulların ve gerekse Halk Eğitimi Merkezi'nde görevlilerin çabalarıyla yöre oyunları ile giysileri konusunda az da olsa aslına uygun veriler elde edilmeye başlanmıştır.

Bolu Kıbrıscık yöresinin kaşıklı oyunları bu tür oyunların karakteristik özelliklerini sergilemektedir. Uzun kaval ve defle oynanan bu oyunlar yörenin coğrafik ve sosyal yapısını dile getirmesi açısından dikkate değer niteliktedir.

Bolu yöresine özgü **"Ördek"** oyunu hareket ve ritm, zarif şekillerle birbirini tamamlamaktadır.

Kıbrıscık yöresinin, Karaköy Kaşık Havası diğer adıyla **"Karaköy Sekmesi" "Sevgi, hasret, ayrılık ve mutluluk"** duygularını dile getirmektedir.

Oyunun öyküsü şöyledir:

"Kıbrıscık halkı geçimlerini sağlamak için Haymana ovasına çobanlık yapmaya giderler. Bu oyun işte bu fakir delikanlının öyküsünü dile getirmektedir.

Delikanlı ovada bir ağaya çoban olur. Koyunları Haymana'da kışlatır. İlkbaharda Kıbrıscık'a sürüleri ile birlikte döner. İlkbahar gençlerin evlenme zamanıdır. Evlenme zamanı gelen delikanlıya ağa: "Ben senin düğününü yaparım ama seneye sürüyü kışlatmaya Haymana'ya gelirsen" der. Delikanlı ise bunu hemen kabul eder. Ve düğün yapılır. Düğün sonrası delikanlı ağaya söz verdiği için, Haymana'ya gitmek zorunda kalır. Şimdiki gibi yollar olmadığı için, altı ayda, hatta bir sene sonra Kıbrıscık'a dönebilir. Burada genç gelin bu hasretliğe dayanamayıp türküyü yakar. Köyde yapılan bir başka düğünde, düğün davetlileri gelinin bu dertli halini görerek üzülür ve onu teselli etmek için eline defi verirler. O da yaktığı türküleri söylemeye başlar. Karaköy kaşık havası da böylece oluşmuş olur..."

DÜZCE YÖRESİ

Düzce'de oyunlarla giysiler başlı başına bir özellik taşır. Bu yöredeki Çerkes oyunları özel bir yetenek ve ustalık gerektirmektedir. Kimi zaman zor ve tehlikeli figürler, kimi zaman da kılıç ve kamaların havada uçuştuğu olmaktadır. Bu kültürün oluştuğu ve yaşandığı çevre gereği bakışlar keskin, hareketler hızlı ve serttir. "Lezginka", "Kafe", oyunları yörenin belli başlı oyunlarıdır.

GİYSİLER

Kadın: Başta **"Şatho"** denilen tül veya örme bir örtü vardır. Örtü altında **"Dişepao"** kep bulunur. Vücutta, deriden yapılmış **"Şuktan"** denilen bir korse vardır. İç elbiseye **"Gâneçagcel"** dış elbiseye ise **"Gâne"** denilir. Göğüste **"Dişeune"** denilen bir göğüslük vardır. Ayaklarda **"Çuaka"** hafif topuklu üzeri işlemeli ayakkabılar bulunur.

Erkek: Başta **"Pao"** kalpak vardır. Gömlek **"Gâne"** mevsime göre değişmek üzere pamuklu, ipek veya yünlü olabilir. Başlık **"Şarbon"** yünlü beyaz, siyah veya bordodur. Bir bağla boyuna bağlanır. Sırta atıldığı gibi, başa sarılarak soğuk havalardan korunulur. Vücutta elbise **"Çerkeska veya Çsiye"** mevsimlere göre yünlü ve pamuklu olur. Etekler geniş ve uzundur. Üst kısmı bedene yapışır. Elbisenin göğsünde solda takılı fişekler bulunur. Elbisenin kolları eli örtecek derecede uzun ve boldur.

Kemer **"Bağırpıt"** üzeri gümüş ve pirinç düğmelerle süslü iki veya üç santim deriden yapılmıştır. Kemere, yağdanlık, özel bir tornavida, bileği taşı bulunur.

Kemere ayrıca, tabanca takılır. Ucu sola dönük olarak kemer tokasının altına kama yerleştirilir. Pantalon "Goşeg" genellikle siyah kumaştan yarım külot modelde yapılır. Ayaklardaki çizme siyah deriden, ender olmakla birlikte bordo renkli çizmelere de rastlanır. Çizme üzerine "Çuaka" denilen topuksuz mokasen bir ayakkabı giyilir. Kılıç sol tarafa, sağ omuzda çapraz asılan bir kayışla takılır. Kayışta, madenî toka, köprü ve süslü uçlar bulunur. En üst giyimi yamçı "Çako" tamamlar. Siyah yünden yapılan su soğuk geçirmez bir nevi pelerindir.

MANİ

Arpa ektim gül bitti
Dalında bülbül öttü
Ötme bülbül garibim
Yarim gurbete gitti

Şu dağı delmez misin
Halimi bilmez misin

Uzaktan sevmek olmaz
Yanıma gelmez misin

Şu dağların varını
Kürüsünler karını
Gözüm yaşı dinmiyor
Göndersinler yarimi

Ak deve tuzdan gelir
Yükü Kıbrıztan gelir
Bir yiğit hastalanmış
İlacı kızdan gelir.

İNANÇLAR

Elâ gözlü evlat isteyen ana, aya bakar.

Gebe kadın balık yemez. Yerse çocuğu kemiksiz doğar.

Çocuk elleri açık doğarsa, cömert olur.

Çocuğun başı büyük olursa, büyük bir devlet adamı olacağına işarettir.

Çocuğun kulağı büyük olursa zengin olacak demektir.

Çocuğun ayakları büyükse, daima yoksulluk içinde kalacağı anlamına gelir.

ÇOCUĞA AD KOYMA

Anadolu'nun çoğu yerinde olduğu gibi çocuğun adı Bolu'da da hemen konmalıdır. Çocuk adlarında genellikle, aile büyüklerinden birinin adı tercih edilerek konulur. Çocuk doğduktan 7 gün sonra lohusa yatağından alınır beşiğe konur.

Hanım hocalar çocuğun etrafında bir daire şeklinde toplanırlar. Çocuğun ebesi çocuğu alır ve beşiğe yatırır.

Kentin tarihi

BOLU'nun tarihi çok eskilere uzanır. Elde mevcut belgelere göre burada önce Hititler, sonra da Frigyalılar egemen olmuşlar, daha sonra da Lidyalıların eline geçmişti. Bunu Perslerin egemenliği izlemiş, daha sonra Büyük İskender buraları o görkemli Makedonya İmparatorluğu'nun sınırları içine katmıştı. Onun ölümüyle imparatorluk parçalanırken bu topraklar Bitinyalıların eline geçmişti. Böylece Bolu ve çevresinde Roma egemenliği başlamıştı. Roma'nın ünlü kumandanlarından Antonius burada doğduğundan İmparator Hadrianus buraya büyük önem vermiş ve Bitinya kumandanlarından Claudio tarafından kurulmuş olduğu için onun adına izafeten "Claudiopolis" adıyla anılmakta olan kenti bir mamure hâline getirmişti. Kent, IV. yüzyılda İmparator II. Theodosius tarafından Honorida eyaletinin merkezi haline getirilmiş ve taşıdığı önem bir kat daha artmıştı. Ancak Roma imparatorluğunun parçalanması ve buranın Bizans'ın payına düşmesinden sonradır ki Claudiopolis kenti birden önem ve değerini yitirivermişti.

1071 Malazgirt zaferinden sonra Anadolu kapılarını açıp Batı'ya doğru hızla ilerleyen Türkler buralara da hâkim olmakta gecikmediler. Anadolu fatihi Kutalmışoğlu Süleyman Şah tarafından fethedilen bu topraklarda başlayan Türk egemenliği 1. Haçlı seferlerine kadar sürdü, bu sefer sırasında Bolu ve çevresi yine Bizanslıların eline geçti. Ancak bu uzun sürmedi; Orhan Gazi döneminde Osmanoğullarının ünlü kumandanı Konuralp tarafından alınarak yeniden bir Türk ili hâline getirildi.

Osmanlı devrinde Bolu, Anadolu Beylerbeyliği'nin 14 sancağından biri idi. Tanzimattan sonra Kastamonu iline bağlandı, sonra bağımsız bir sancak haline getirildi tekrar. Cumhuriyetin ilânından sonra da il hâline dönüştü.

BOLU 1553 - 1702 - 1703
Düzce 1797

GARANTİ BANKASI, güçlü kadrosuyla yurt dışı hizmetlerde de iddialıdır.

Önemli kişiler

MAZHAR MURTEZAOĞLU

Mazhar Murtezaoğlu Bolu'nun, tanınmış bir işadamı bir turizmcisidir. Bitmez, tükenmez enerjisi, ileri görüşlülüğü ve başarısı ile kendisini çevresine sevdirmesini bilmiştir.

Vaktiyle İstanbul - Ankara E - 5 Karayolu üzerinde Koru Motel'i kurarken, **"Buraya böyle bir tesis kurulur mu?.. Yazık"** diyerek şaşkınlıklarını belirten dostları, şimdi onun başarısını anlatmakla bitirememektedir.

İşçisi, tüccarı, memuru, hatta valisi ondan söz açıldı mı?, **"O işini bilir. Yanlış adım atmaz. Bolumuzun incisi ve de Türkiye'deki dört turizmciden biridir"** demektedirler...

Murtezaoğlu'nun başarısı ve bu alandaki uğraşı Koru Motel'i ile de kalmamıştır. Bir sabah **"Ver elini"** diye Koru Motel'i Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu'na satmıştır. Murtezaoğlu durmamıştır. Bu kez vaktiyle Koru Motel'i müşterilerini otobüse doldurup **"Bakınız burayı bir dinlenme ve kayak merkezi haline getirmek istiyorum. Ne dersiniz?.."** diye gösterdiği, Bolu dağlarının kervan geçmez, kuş uçmaz bir yerinde tesisin yapımına girişmiştir.

Murtezaoğlu durmamış ve de eleştirilere kulak asmamıştır. Bolu dağlarının eşsiz güzellikteki yollarını tarmınalarak varılan Kartalkaya tesisleri ortaya çıkmıştır.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Göl, dağ, termal ve deniz olanaklarına sahip yeşillikler beldesi... Çeşitli ağaç türlerinin bulunduğu "Karadere" mevkiindeki ormanlar yurdumuzun en yoğun ağaç topluluğunu oluşturmaktadır. Yörede ormancılık, bitkisel üretim kadar çok gelişmiştir. Abant, Yedigöller gibi turizm cennetlerine de sahip olan hızlı bir kentleşmenin oluştuğu Bolu'da sanayi kesiminin payı artmaktadır.

Türk Ticaret Bankası bu ilimizde 1925 yılından beri tam 57 senelik bir maziye sahip olup, Bolululara aralıksız hizmet sunmaktadır.

İl Merkez Şubesi: Bolu
İl Şubeleri: Düzce, Gerede, Gümüşova, Yeniçağa.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

EKONOMİ

SON yapılan istatistiklere göre (1980) Bolu - da ekonominin ağırlığı tarım sektörünün üzerindedir. Ancak, sanayii, ticaret ve haberleşme yönünde de ilerleme göze çarpmaktadır.

Gayrîsafî hâsılânın yüzde 39.5'i tarıma, 14.9'u devlet hizmetlerine, 11.7'si sanayie, 10'u ticarete ve 9.9'u ulaştırma ve haberleşmeye düşmektedir. Faal nüfusun yüzde 79'u tarımda çalışmaktadır. Bu alanda büyük pay ormancılıktadır. Toprakların engebeli olması, ormanların genişliği, tarımda bir duraklama sürecine girilmesine neden olmuştur. Başlıca üretim konusu tahıl olmakla beraber, sebze ve meyve üretiminde gelişme göze çarpmaktadır. Hayvancılık, aynı düzeyde kalmakta, ilerlememektedir. Bu gibi nedenlerle, kırsal nüfusun büyük bölümü ormancılıkla uğraşmaktadır. Ormancılığın gelirdeki payı, birkaç yıl içinde yüzde 7'den yüzde 10'a yükselmiştir. Bu arada Bolu, Türkiye'de fındık üretimi bakımından üçüncü sırada bulunmaktadır.

Madencilik bakımından Bolu, gelecek için umutlar vermektedir. İlde yılda 120 bin ton civarında linyit elde edilmektedir. Mudurnu bölgesinde civa, Karadere ve Mercimek Dağı çevrelerinde altın madenlerinin varlığına tesadüf edilmekle beraber, henüz rezervleri saptanamamıştır.

Sanayinin temeli de gene orman ürünleridir. Bu arada Orman Bakanlığı'na bağlı Kereste Fabrikası Sümerbank'ın sunî tahta tesisleri ve Düzce Ambalaj Sanayii başlıca kuruluşlardır. Ayrıca özel kişilere ait bıçkı atölyeleri ile

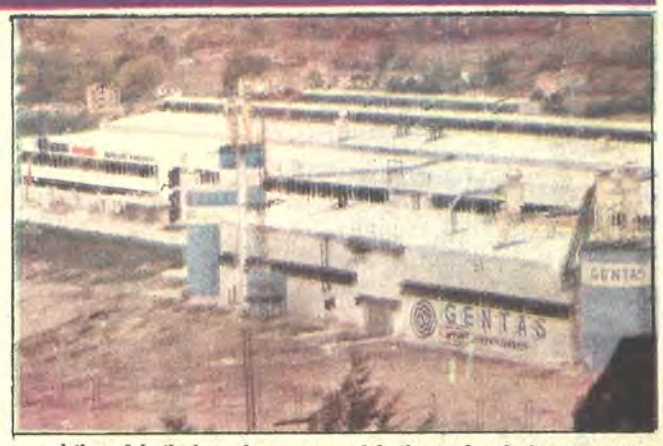

mobilya fabrikaları da mevcuttur. 1970 yılında kurulan çimento fabrikası ile özel sektöre ait karoseri, av tüfeği, deri işleme fabrikaları da kayda değer tesisler arasındadır.

MENGEN'DE BİR FABRİKA

Yurt dışında çalışmakta olan yaklaşık 6000 Türk işçisinin kurduğu Gentaş A.Ş. Sümerbank, DESİYAB ve TSKB'nin ortak olduğu Türk işçi şirketçiliğinin en güzel örneklerinden biridir. Bolu'nun Mengen ilçesinde kurulmuş olan Werzalit ürünleri fabrikasında ahşâp yapı profilleri ile masa tablaları ve sandalye üretilmektedir. Fabrikada çalışan işçilerin tümü şirketin ortağıdır. Werzalit ürünleri fabrikasının Mengen ekonomisine olan katkısı nedeniyle 2500 olan Mengen nüfusu iki yıl içinde 5000'e çıkmış bulunmaktadır. Fabrika yılda yaklaşık 1 milyar TL. değerinde üretim yapmakta, üretilen mamûller gerek yurt içinde gerekse yurt dışında pazarlanmaktadır. 1982 yılı içerisinde Gentaş Libya'ya 2 milyon dolar tutarında ihracat yapmıştır.

Sağlık Hizmetleri

İlde sağlık kurumlarının yeterli düzeyde bulunmamasına rağmen, İstanbul ve Ankara ile olan karayolu bağlantısının sağladığı olanaklar nedeniyle Bolu, sağlık düzeyi bakımından Türkiye ortalamasının üstündedir. Sağlık hizmetlerinin 1976'da sosyalize edilmesine rağmen, Bolu'da beklenen gelişme olmamıştır. İlde 3251 kişiye bir hekim, 513 kişiye bir hasta yatağı düşmektedir. Koruyucu sağlık hizmetleri bakımından da tesis sayısı yeterli olmakla beraber, personel yetersizliği nedeniyle istenilen düzeye erişilmesi mümkün olamamıştır.

Bolu'da üç devlet hastanesine ilâveten, SSK hastanesi, Kaplıca ve Fizik Tedavi Merkezi, Konuralp'te Göğüs Hastalıkları Hastanesi, Akçakoca, Mengen, Yeniçağ, Kıbrıscık ve Mudurnu'da birer sağlık merkezi mevcuttur. Biri özel olmak üzere 13 hastanedeki yatak sayısı 920'dir. 513 kişiye bir yatak düşmektedir. İlde 71 pratisyen hekim, 63 uzman hekim, 60 diş hekimi, 304 hemşire, 219 ebe, 109 sağlık teknisyeni ve 93 eczacı bulunmaktadır.

Gezilecek yerler

BOLU'da tarihin çeşitli dönemlerine ait izlere rastlanmaktadır. İl merkezinde tarihin eski çağlarına ait hemen hiçbir eser kalmamış gibidir. Kalan tarihî eserler Osmanlı çağındadır. Şehrin tam merkezinde bulunan ve Yıldırım Beyazıt tarafından yaptırılmış olan iki minareli **Ulucami** yine şehrin merkezî bir yerinde bulunan **Tabaklar Hamamı** ve yine Yıldırım Beyazıt devri yapısı olan **Kadı Camii** bunların arasındadır. Bugün Bolu il merkezinde bulunan şifalı ılıca sularının Romalılar zamanından beri kullanıldığı bilinmektedir. Romalılar burada buldukları yedi şifalı su kaynağının üzerine yedi hamam inşa etmişler, ancak bunların yıkıntıları bile günümüze ulaşmamıştır.

Bolu il merkezinin dışındaki önemli tarihî kentler ve buralardaki tarih zenginlikleri ise şunlardır:

AKÇAKOCA

Düzce ilçesine 35 kilometre mesafede ve Karadeniz kıyısındaki bu kasabanın eski ve zengin bir tarihi vardır. Ne zaman ve kimler tarafından kurulduğu kesinlikle bilinmemekle beraber bugüne dek yapılan kazılarda ele geçirilen bulgulardan milattan önce 2000 yıllarında Trakların bu topraklar üzerinde yaşadıkları anlaşılmaktadır. Daha sonra Bitinya, Roma ve Bizans dönemlerini yaşayan ve Diopolis adına anılan bu kasaba XIII. yüzyıldaki Haçlı seferleri sırasında Cenevizlilerin eline geçmişti. Kasabanın batısında yükselen tarihî **Ceneviz Kalesi** bunu kanıtlamaktadır.

KONURALP

Üskübü adıyla da anılan kasaba, Bolu ilinin en eski yerleşme merkezlerinden biridir. Düzce ilçe merkezine sekiz kilometre mesafede, Akçakoca yolu üzerindedir. Etrafı çam ormanlarıyla çevrili bir tepe üzerinde kurulmuş bulunan bu yerleşme merkezinde çeşitli dönemlere ait kalıntılara rastlanmaktadır.

GÖYNÜK

İl merkezinin güneybatısında önemli bir ilçe merkezidir. Buranın tarihi çok eskilere uzanır. Kasabada Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı devirlerine ait zengin izler bulunmaktadır. Son döneme ait en önemli eserler arasında **Süleymanpaşa Camii, Çifte Hamamlar** ve Çifte Hamamlar Camii vardır.

KÖROĞLU DAĞLARI'NDA ÜÇ GÜZEL KÖŞE...

Köroğlu Dağları üzerinde kurulu Bolu'nun zengin doğal yapısı yılın her mevsiminde turizme olanak sağlar. Yaz ve bahar aylarında ideal dinlenme alanları kışın kayak sporuna bırakır yerini.

NİLÜFERLERLE KAPLI BİR GÖL: ABANT

Ormanlık bir bölgede, çam ağaçları arasında kıvrılan güzel bir yol ile varılır Abant Gölü'ne. Yolun sonunda, dağların ortasında, üzeri nilüferlerle kaplı bir göl çıkar karşınıza. Çevresinde konaklama tesislerinin yer aldığı gölde alabalık ve mercan avlanır. Göl ve çevresi kış aylarında karlar altında eşsiz bir görünüm arzeder.

YEDİ İNCİ

Bolu'nun bir diğer turistik yöresi Yedigöller yöresidir. Göynük - ün 27 kilometre doğusunda birbiri ardısıra yedi tane göl sıralanır. Bunlar, Büyük Göl, Küçük Göl, Nazlı Göl, Sazlı Göl, Derin Göl, Aşağı Göl ve Orta Göl'dür. Yedigölleri de içine alan 550 hektarlık alan millî park olarak korunmaktadır.

KAYAK MERKEZİ

Bolu'dan yaklaşık 50 kilometre uzaklıkta, Seben yolu üzerinde yer alan Kartalkaya Kayak Tesisleri, Uludağ'dan sonra ülkemizin en önemli kayak merkezidir. 15 Aralık'ta başlayan kayak mevsimi 15 Nisan'a dek sürer.

SPOR

BOLUnun spor mazisi oldukça eskilere dayanır. Bolu il merkezi kadar en önemli ilçelerinden biri bulunan Düzce'de de spor hayatı pek köklüdür. Düzce ve çevresi, yurdun en iyi pehlivan yetiştiren bölgelerinden biri olarak dikkati çeker. Karakucak ve yağlı güreş Düzce ve çevresinde çok köklü bir geçmişe dayanmaktadır. Bu yöreden birçok ünlü pehlivanların yetiştiği görülür.

Bolu ve Düzce'de futbolun geçmişi de oldukça eskidir. İl merkezi ile, ilçe arasında mevcut büyük futbol rekabeti Bolu ilimize yıllarboyu renk ve hareket katmıştır.

Bolu ilimizde güreş ve futbolun yanı sıra basketbol, boks, atletizm, voleybol gibi spor dalları da büyük varlık göstermiştir. Uzun yıllar Beden Terbiyesi Bolu Bölge Müdürlüğü'nü yapan Saip Gariboğlu'nun gayretli ve olumlu çalışmaları bu bölgede spor hayatını canlandırdığı gibi Bolu, bölgesi üzerine aldığı birçok şampiyonları da en iyi biçimde organize etmiştir.

Boluspor tesisleri bakımından da iyi bir not almaktadır., Bolu Stadı'nın hemen yanındaki spor salonu ile mükemmel bir kompleks teşkil etmektedir. Boluspor salonunda uzun yıllardanberi çeşitli salon sporlarında önemli şampiyon ve organizasyonlar yapılagelmektedir. Bolu Stadı da 1970 yılındanberi Türkiye 1. Liglerine sahne olmaktadır.

Gerede son yıllarda önemli bir kış sporları merkezi haline halini alırken, burada büyük bir kayak sporu faaliyeti de başlamış bulunmaktadır. Ayrıca başta Düzce olmak üzere çeşitli ilçelerde stadlar vardır. Okullararası faaliyet de Bolu ve ilçelerine ayrı bir sportif renk ve hareket katmaktadır.

BOLUSPOR:

28 Aralık 1965'te Abantspor Kulübü lokalinde Abantspor ile Bolu Gençlik'in birleştirilmesiyle Boluspor kuruldu. Boluspor'un kurulduğu yıldaki ilk başkanı İsmail Özer'di. Şimdiki başkan Hulki Avlacıoğlu ise o zamanın idare heyetinde genel kaptanlık görevini yürütüyordu.

1966-67 sezonunda İkinci Lig de mücadele eden Boluspor 1969-70 sezonunda Birinci Türkiye Ligi'ne çıktı. 1978-79'a kadar Birinci Lig'de kaldı ve o yıl sonunda İkinci Lig'e düştü. Hemen bir mevsim sonra 1979-80 sezonunda tekrar Birinci Lig'e yükseldi.

DÜZCESPOR

Düzcespor ise 1967 yılında kuruldu. 1967-68 sezonunda Türkiye III. Ligi'ne dahil olan Kırmızı-Lâcivert formalı Düzcespor, hemen o yıl III. Lig'in şampiyonu olarak Türkiye II. Lig'ine yükseldi. 1969-70'de krizli bir sezon geçiren Düzcespor III. Lig'e düştü ise de çok geçmeden kendini toparlayıp yine Türkiye II. Ligi'ne döndü. Düzcespor halen Türkiye II. Ligi'nde oynamaktadır.

BOLU'NUN ÜNLÜ FUTBOLCULARI: Kötü Kenan, Saip Garipoğlu, (şimdiki Beden Terbiyesi Bolu Bölge Müdürü), Köse İsmail, Gıcık Cahit (Sinan), Ruhi Demiralp, Sarı Ethem, Şeref Berberoğlu, Solak Nihat (Dinçer), Koca Mehmet, Bedri Şan, Bahattin Sipahioğlu, Bahriyeli İrfan.

TÜRKİYE ÇAPINDA ÜNLÜ FUTBOLCULARI: (Bolu'dan yetişip gidenler): Sinan (Beşiktaş), Abidin (Samsunspor), Muharrem (F.Bahçe), Lütfü (Beşiktaş), Sadullah (Göztepe, Beşiktaş), Necdet (Trabzon, Beşiktaş), Halil İbrahim (Ankaragücü), Cevher (F.Bahçe), Ahmet II (Beşiktaş), Rıdvan Ertan, Çetin Erdoğan, Mehmet Başaygün (Boluspor)

ATLETİZM: Bolu'da yaygın olan bir spor dalı da atletizm. Bu spora her genç hevesli amcak Bolu bu dalda pek fazla başarılara sahip değil. Şu sıralarda Bolu'nun en iyi atletlerinin başında Celal Selçuk geliyor.

BOLU KIZ ÖĞRETMEN OKULU'NUN DÜNYA ŞAMPİYONLUĞU: Okullararası Dünya Voleybol Şampiyonası'nda Bolu Kız Öğretmen Okulu 1974 senesinde Dünya Şampiyonluğu'nu kazanmıştır. Grubunda İngiltere ve Avusturya'yı 3-1, finalde ise diğer grubun birincisi İsrail'i 3-2 yenerek Dünya Şampiyonu oldu.

ATICILIK: Atıcılık Bolu'da avcılık sporu ile birlikte geleneksel olarak sürdürülür. Doğal koşullar elverişli bulunduğundan avcılık ve atıcılık Bolu yöresinde hayli ileri düzeyde görülür.

GÜREŞ: Bolu'da, geleneksel karakucak, güreşlerinden minder güreşine geçiş, 1967'den sonradır. Okullarda yaygın bir ilgi görmektedir. 1970'li yıllarda kulüpler, güreş şubeleri kurmuşlar ve kulüpleraası serbestgüreş turnuvaları düzenlemiştir. Bu turnuvalarda Boluspor ve YSE Köroğluspor güreşçileri, bölge birincilikleri kazanmışlardır.

EĞİTİM

Eğitim düzeyi bakımından Bolu, Türkiye ortalamasının üstünde bir kentimizdir. 1965 yılından itibaren bu alanda hızlı bir tempo ile gelişme gösteren bu ilimizde 10 yıl içinde yüzde 67.4'e çıkmıştır. Bu oranın günümüze kadar bir hayli yükseldiği tahmin edilmektedir. Ayrıca, okur-yazarlıkta kadın - erkek dengesi de sağlanmıştır.

İlk ve orta öğretim konusunda da büyük aşamalar kaydedilmiştir. 1961 yılında 490 olan ilkokul sayısı 1980'de 962'ye yükselmiştir. Aynı süreç içinde ilkokul öğretmeni sayısı da 860'dan, 2396'ya varmıtır. İlkokul öğrencilerinin sayısı ise 57.526'dır. Ortaokullarda da öğrenciler yüzde yüzden fazla artış göstererek 9961'i bulmuştur. İl merkezi ve ilçelerdeki 14 lisede ise 327 öğretmen 2728 öğrenci okutmaktadır.

Bolu'da ayrıca 14 meslekî ve teknik öğretim yapan orta dereceli okul mevcuttur.

Yüksek öğrenim olanakları bakımından da şanslı bir kentimiz olan Bolu'da Gazi Üniversitesi'ne bağlı üç yüksek öğrenim kurumu bulunmaktadır.

1) İdarî Bilimler Yüksek Okulu. 2) Meslek Yüksek Okulu (Turizm). 3) Eğitim Yüksek Okulu (İki yıllık).

werzalit

23 Yıl sonra Türkiye'de

MASA TABLALARI

YAPI PROFİLLERİ

WERZALİT NEDİR? Werzalit yongalanmış odunsu maddelerin, uygun yapıştırıcılar ve kimyevi maddeler yardımıyla kapalı veya kısmen kapalı kalıplarda şekil verildikten sonra, melamine edilmiş dekorlu kağıtlar veya natürel kaplama plakalarıyla bütün yüzeylerinin preslerde kaplanmak suretiyle gerçekleştirilen bir üretim metodunu ve bu metodla elde edilen tamamen şekillenmiş ürünleri belirler...

- WERZALİT SAĞLAM ve DAYANIKLIDIR, SUDAN ve KİMYASAL MADDELERDEN ETKİLENMEZ, LEKE TUTMAZ, ÇÜRÜMEZ, BÖCEKLENMEZ.
- WERZALİT, LAMBRİ, TAVAN KAPLAMALARI, DENİZLİK, PARAPET, SÜPÜRGELİK, EVİYE DAMLALIĞI, KALORİFER KAPLAMALARI, KORKULUK ve MOBİLYALARDA
- Masa tablaları ve sandalyeleri solmaz, çizilmez, hava şartlarından etkilenmez.

Φ 70 cm
Φ 90 cm
80x80 cm
80x140 cm
50x130 cm boyutlarındadır.

DEKORATİFTİR, PRATİKTİR, EKONOMİKTİR...

GENTAŞ Werzalit
GENEL METAL SANAYİ VE TİCARET A.Ş.
Tel. 177777-255169 telex:43121 gnts
Mengen - Tel. 159

TÜRPA
ORMAN TÜREVLERİ
ÜRETİM VE PAZARLAMA A.Ş.
ADDRESS: Atatürk Bulvarı No; 199-AD:27
ANKARA—TURKEY
PHONES: 27 65 41—27 79 71

Milliyet Türkiye İller Ansiklopedisi

BURDUR

15

YÜZÖLÇÜMÜ: 7152
NÜFUS: 235.009
İLÇELER: Ağlasun, Bucak, Gölhisar, Tefenni, Yeşilova.
KÖY SAYISI: 189
DOKTOR SAYISI: 93
HASTANE YATAK SAYISI: 10 bin kişiye 17
OKUR-YAZAR ORANI: % 75
OTOMATİK TELEFON KODU: 3251

Akdeniz bölgesi ile Batı Anadolu'yu birbirine bağlar...

GÖLLER BÖLGESİNİN İNCİSİ

TARİH öncesi çağlara dek uzanan köklü bir geçmiş, büyüleyici doğal güzellikler ile 14 gölü sinesinde toplamış bir kent; İşte Burdur...

Akdeniz bölgesi ile Batı Anadolu'yu birbirine bağlayan bir geçittir Burdur. Göller bölgesinde, Antalya, Muğla, Denizli, Afyon ve Isparta illeri ile çevrilidir.

Burdur'da yapılan kazılarda çıkarılan eserler, insanlık tarihinin gelişimini de sergilemektedir. İnsanların hayvanları evcilleştirmesi, üretici olarak tarım yapması, köyler kurması, çanak çömlek yapmayı öğrenmesi, Burdur'daki tarihi kalıntılarda aşama aşama izlenebilmektedir.

Özellikle Romalılar döneminde görkemli bir görünüme kavuşan Burdur'a, o günlerden bugünlere kadar ulaşmış antik kentler ve o kentlerin kültür, uygarlık seviyesini anlatan yapıtlar bulunur. İlde ayrıca Prehistorik devirden kalma 34'ün üzerinde höyük vardır.

Burdur denince akla hiç kuşkusuz, kendi türünde dünyanın ikinci büyük mağarası olan "İnsuyu" gelmektedir. Bir dağın eteğindeki mağarada binlerce sarkıt ve dikitin yanı sıra, büyüklü küçüklü dokuz gölcük yeralmaktadır. Bugüne dek mağaranın sadece 970 metresine kadar ulaşılmıştır. Mağara içinde henüz ulaşılamamış ancak ulaşılmaya çalışılan derinlik çoktur.

İçme suları, Burdur'un bir başka özelliğidir. Çeşitli hastalıklara iyi gelen içmeler, her yıl yurdun dört bir yanından gelen yurttaşlarla dolup taşmaktadır.

Deniz kıyısında olmadığı halde kumsallarında güneşlenilip, yüzme sporu yapılabilen bir ilimizdir. Burdur Gölü, Salda Gölü, Yarışlı Gölü, Gölhisir Gölü ve Karataş Gölü doğal kumsallarla çevrilidir.

Adı nereden geliyor

Burdur adının nereden ve nasıl türediği hakkında çeşitli yakıştırmalar bulunmasına rağmen bu kesinlikle bilinememektedir. Bazılarına göre Burdur adı, Roma çağında Polidorion adıyla anılan Burdur Gölü'nün Türkçe'de halk arasında değişikliğe uğramasından ortaya çıkmıştır. Bazılarına göre ise Burdur kentini kuran Türkmen boylarından Kınalı oymağı mensupları burayı bulduklarında yörenin doğal güzelliği karşısında **"Cennet buradadır"** demişler ve buradadır sözü zamanla halkın dilinde Burdur şekline dönüşmüştür.

Kentlerimizin tarihçesi bir kültür hizmeti olarak GARANTİ BANKASI'nca hazırlanmıştır

Nasıl Gidilir

Burdur ilinin ulaşım olanakları geniştir. Karayolu ve demiryoluna ek olarak Antalya Limanı, deniz ve havaalanı da uçakla bağlantı sağlanmasına fırsat vermektedir. İl merkezinden Isparta'ya 47 ve Antalya'ya ise 126 km.'lik karayolu ile gidilebilir. Ayrıca demiryolu şebekesinde bir "uç nokta" olan Burdur'un İstanbul, İzmir ve Ankara ile bağlantısı vardır. Ancak yolcular, düzenli olması nedeniyle otobüsü yeğlemektedirler.

Sizlere hizmet vermekten mutluyuz

ANADOLU BANKASI
Hazine Bankası

Politik Kimliği

14 Mayıs 1950
Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı. % 91.7

Partiler	Aldığı oy
CHP	14.479
DP	29.783
MP	189
Bağımsız	20.419

2 Mayıs 1954

Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı: % 78.9

Partiler	Aldığı oy
CHP	25.510
DP	36.743
HP	2.029

27 Ekim 1957

Milletvekili Genel Seçimleri
Katılyma oranı: % 78.5

Partiler	Aldığı oy
CHP	19.218
DP	20.460
CMP	208
HP	22.438

14 Ekim 1961

Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı: % 80.1

Partiler	Aldığı oy
AP	25.600
CHP	29.595
TİP	13.593

10 Ekim 1965

Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı: % 58.6

Partiler	Aldığı oy
AP	26.944
CHP	18.975
TİP	2.333
YTP	2.147
Bağımsız	1.462

12 Ekim 1969

Milletvekili Genel Seçimleri
Katılma oranı: % 57.4

Partiler	Aldığı oy
AP	26.586
CHP	15.161
CGP	7.091
MP	438
MHP	1.965
TİP	920
Bağımsız	979

14 Ekim 1973
Milletvekili genel seçimleri
Katılma oranı: % 58.7

Partiler	Aldığı oy
AP	14.949
CHP	17.944
CGP	7.339
DP	8.314
MHP	4.272
TİP	920
Bağımsız	979

5 Haziran 1977
Milletvekili genel seçimleri:
Katılma oranı: % 76.4

Partiler	Aldığı oy
AP	37.316
CHP	34.383
CGP	1.541
DP	1.431
MHP	5.754
MSP	5.897

Anayasa Halk Oylaması sonuçları:

YIL	KABUL	RED
1961	% 71	% 29
1982	% 92.9	% 7.1

BURDUR VALİSİ: ALİ İHSAN UTKU

«KALKINMA HAMLESİ İÇİNDEYİZ»

BURDUR ili Güneybatı Anadolu'da göller bölgesindedir. Güneyinde Antalya, Güneybatı da Muğla, Batısında Denizli, Kuzeyinde Isparta ve Afyon illeri ile çevrilmiştir. Yüzölçümü 7152 Km.karedir . Merkez ilçe ile birlikte altı ilçe, yedi bucak, 21 belediye ve 189 köy mevcuttur.

Göller bölgesinin en karakteristik özelliğini Burdur ili gösterir. Değişik rakımlı dağ ve tepeler yanında ova, vadi karakteristiğindeki düzlükler ve pekçok göl bulunmaktadır. İl arazisinin yüzde 66.6 dağ, yüzde 2.7 yayla, yüzde 19 ova, yüzde 17.6'sı ise dalgalı arazidir.

İklim ve jeolojik yapı bakımından Batı Akdeniz, Ege ve Orta Anadolu arasında bir geçit alanı özelliği gösteren Burdur, Akdeniz şeridi ile il sahası arasında bulunan ve il topraklarının Güneybatı yönünde mevcut yüksekliker dolayısıyla Akdeniz ikliminin tesirinden uzakta kaldığından kışları soğuk ve yağışlı, yazları sıcak bir iklime sahiptir.

Burdur ili tarihi hadiselerde özellikle Psidya, Roma ve Selçuklular devrinde de bir geçit alanı oluşturmuştur. Mevcut antik şehirler, hanlar yerleşimden ziyade daha çok Ege kıyılarında bulunan Efes, Bergama gibi büyük tarihi yerleşim yerleri ile Side, Aspendos gibi Batı Akdeniz sahillerinde bulunan büyük ve tarihi yerleşim yerleri arasında gerek savaşlar, gerek idari ve gerekse o zamanın sportif temasları yönünden bir geçit alanıdır. Selçuklular devrinde de ilin özellikle Bucak ilçesi civarı Akdeniz'de bulunan Alanya ve Antalya'nın Konya ile bağlantısı bakımından bir geçit alanı olmuştur. Bu tesislerdir ki, Burdur ili folklorunda kültüründe, sosyal yaşantısında ve hatta ekonomisinde olduğu gibi bugün de turizmde önemli bir transit turizm merkezidir.

Burdur'un içinde yer aldığı Antipisidia bölgesi neolitik çağa kadar inen zengin tarihi içinde birçok önemli yerleşmelere sahne olmuştur. Bölge sınırları içinde bulunan Burdur ve çevresi 50 büyük ve 20 kadar antik şehir kalıntısı ile Anadolu'nun en zengin köşelerinden birisidir. Bu şehirleri Pisit şehirleri, Yunan siteleri ve Roma şehirleri olarak üç grupta toplamak mümkündür. Fakat bu şehir ve siteleri birbirinden kesin olarak ayırmak mümkün değildir. Çünkü bir sonraki medeniyet, bir öncekinin üzerine kurulmuş, bir psit şehri, Makendoyalıların egemen olmasıyla bir Yunan şehri karakteristiğine bürünmüş, daha sonra da Roma karakteristiğine dönüşmüştür.

Folklor olarak Burdur Anadolu'nun en büyük folklor hazinelerini içinde barındırır. Bu bakımdan Burdur, köklü ve orijinal bir folklör köküne sahiptir. En ağır zeybeklerden, en sürekli zeybekler ve oyun havalarına kadar çok çeşitli özellikleri içermektedir. Türküleri ve oyun havaları çeşitlidir. Bunların içinde Dirmil türküleri, oyunları yöre insanlarının duygularını en iyi yansıtanlardır.

Ayrıca en güzel Türk yemekleri, Türk motifleri ile işlenmiş kilim ve halılar, kıvrak Burdur musikisi, Burdur folklorunun vazgeçilmez unsurlarıdır.

Burdur göller bölgesinin karakteristiğini en güzel bir şekilde yansıtan bir ilimizdir. Kış aylarında 14 göl sayılabilmektedir. Bu göllerden bilhassa Burdur, Salda, Yarışlı gölleri yüzmek, su sporları yapmak için elverişlidir. Karataş, Gölhisar gölleri de balık ve bölgede yaşayan çeşitli kuşların avlanma yeridir.

Herbiri birer doğa harikası olan göller turizm için pekçok şey vaadetmektedir. Bunlar arasında özellikle Salda gölü yerli ve yabancı turistlerin ilgisini en fazla toplayandır. Kafileler halinde gelen turistler mutlu ve sakin bir hafta sonu geçirmek fırsatını bulabilmektedirler. Derin ve lâcivert suları çevreleyen çam ormanları doğanın en güzel görünümünü oluşturmaktadır. Burdur gölü ise su sporlarını sevenler için bulunmaz bir göl niteliği taşımaktadır.

Burdur'un turizme açık en önemli doğa harikalarından biri de dünyanın ikinci büyük mağarası olma özelliğini taşıyan İnsuyu Mağarası'dır. Burdur - Antalya asfaltı üzerinde bulunan İnsuyu Mağarası, Türkiye'nin turizme açtığı ilk mağaralardan olup, 597 metre uzunluğundadır. Mağara içinde muhtelif yönlere açılan dokuz göl mevcuttur. Sarkıt ve dikitleri ve şifalı suları ile İnsuyu Mağarası görülmeye değer ve hafızalardan silinmesi mümkün olmayan bir doğa harikasıdır.

1980 nüfus sayımı sonuçlarına göre Burdur ili sınırları içinde 235.009 kişi yaşamaktadır. Köy ve şehirlerde yaşayanların yüzde 78.8'i tarımla uğraşmaktadır.

Sosyal yönden Burdur tamamen Ege ve Akdeniz, Orta Anadolu bölgelerinin tesiri altındadır. Burdur halkı milletimizin ortak hasletlerini aynen muhafaza etmektedir. Vatanını çok seven, biribirine bağlıdır, anlayışlı ve uyanıktır. Geleneklerine bağlı olmakla beraber, yaşama seviyesinin yükselmesi hususunda ileri fikirlidir.

Burdur ili ekonomik hayatının temelini tarım oluşturmaktadır. Burdur'da kurulmuş olan endüstriyel şirketlerde bu nedenle tarıma dayalı olarak kurulmuştur. Burdur'da dört un ve makarna, yedi patos ve diğer tarım âletleri, bir traktör, bir süt ürünleri, bir şeker, iki yem, bir gülyağı, bir yağ fabrikası ve bir adet et kombinası bulunmaktadır.

İlimiz tarımsal ürünlerinin büyük bir çoğunluğuna dışsatım potansiyeli, taşınaktadır. Başta elma olmak üzere kuru soğan, bal, kavun, nohut, mercimek, anason, patates, kurufasulye sayılabilir.

Burdur gülyağı üretimi ve pazarlaması konusunda da oldukça ileri durumdadır. Üretilen gülyağı başta Fransa olmak üzere Arap ülkelerine satılmaktadır.

Halıcılık ise ilimizde oldukça yaygındır. Konutların yüzde 70'inde halı dokumacılığı yapılmaktadır. Evlerde küçük tezgâhlarda dokunan halıların yanında, büyük kooperatif ve şirketler halinde üretim yapan Burdur halkı bu konuda oldukça ilerleme kaydetmiş ve dokuduğu halılar iç ve dış pazarlarda aranan değerler halini almıştır.

Bütün bu yönleri ile Burdur kalkınma hamlesi içinde olan bir ilimizdir. Tarımsal kalkınmanın yanında, sanayileşmeye de gereken önem verilmekte ve bu konuda çalışmalar yapılmaktadır. Kısa süre içinde amaçlanan hedefe varılabileceği ve Burdur için arzu edilen geleceğin sağlanacağı ümidini taşıyoruz ve geleceğe umutla bakıyoruz.

BURDUR BELEDİYE BAŞKANI: ÖZDEMİR BAHAR

«SANAYİ ATILIMLARINI GERÇEKLEŞTİRMELİYİZ»

BELDEMİZDE yaşayan halkımızın genel yapısı iyimser, kanunlara saygılı, örf ve âdet ile ananelerine bağlı, kendileri için yapılan her türlü hizmeti yakından takip ederek sahip çıkan ve çalışmalara yardımcı olmak isteyen kişilerdir.

Burdur Belediye teşkilâtı 1822 yılında kurulmuştur. 1971 depreminden sonra şehir yeni baştan imar edilmiştir. Gelişen büyüyen şehrimizin çağdaş kentler düzeyine çıkması için yöneticisi ile çalışanı ile Burdur'a hizmet götürmekten dolayı mutluyum.

Burdur ilinde ekonomik hayatın temelini tarım teşkil eder. Bunu takiben tarıma dayalı sanayi ve tarımda istihsal edilen malların satışı ile tarım hayatının ihtiyacı olan girdilerin satışına dayanan ticaret, bu ticaretin yanı sıra ulaşım, ulaşımdan sonra el sanatları ve turizm, şehrin ekonomik hayatına tesir eden faktörlerdendir.

Burdur'un gelişmesi için tarımın yanı sıra sanayi atılımını gerçekleştirmek zorunda olduğumuzu biliyoruz. Bu amaçla Burdur-Ankara karayolunun 8. kilometresinde kurulmasına karar verilen organize sanayi bölgesine ait planlar Sanayi Bakanlığı'nca tasdik edilmiş, arazinin kamulaştırılma işlemlerine devam edilmektedir. Organize sanayi sitesi gerçekleştirildiği takdirde büyük bir iş potansiyeli doğacak ve Burdur'un gelişmesinde önemli rol oynayacaktır.

Belediyemiz, Burdur'un izlediği hızlı gelişmenin gerisinde kalmamak için şehre 18 kilometre uzaklıktaki Çin Ovası mevkiinde İçme Suyu İshale Hattı Projesini gerçekleştirerek, 2000 senesine kadar su problemini 1983 sonunda bitirilmesi planlanmıştır. Bugün projenin yarısı tamamlanmış ve geri kalan bölümünün de en kısa sürede hizmete sunulması için çalışmalar hızla sürdürülmektedir.

Şehir kanalizasyonu eski şebeke de yetersizdir. Şehrin yüzde 60'ına hitap eden şebeke şenir içinden geçen Kurna çayına ve buradan da Burdur gölüne aktarılmaktadır. Evlerden gelen sular ve kanalizasyon sanayi tesislerinin katı artıkları, çöpler, tarım koruma ve zirai gübreler ve yağmur sularının getirdiği artıklarla kirlenmeler sonucu 70 metre derinlikteki Burdur gölünün 35 metrelik taban seviyesini tamaman kirletmiş ve canlıları yok etmiştir. 1978 yılında hazırlanan ve İller Bankası'nca tasdik edilen kanalizasyon projemiz, yapımı için henüz programa alınıp ihalesi gerçekleştirilmemiştir. Umid ediyoruz ki gölümüz daha fazla kirlenmeden kanalizasyon ihalesinin bir an önce gerçekleşmesidir. Bu arada kendi imkanlarımızla mevcut şebekeye 1400 metrelik yeni ilâve yapılmıştır.

Şehre 8 kilometre uzaklıkta Belediye plajı kendi imkânlarımızla yeniden düzenlenmiş, voleybol, tenis, dinlenme tesisleri ile modern bir hale getirilmiştir. Plaj deniz kenarı iller için örnek alınan mimari özellik arzetmektedir.

Şehrimizin daha düzenli daha tertipli ve temiz olacağı inancını yeniler Burdur lu hemşehrilerimizin de çalışmalarımıza içtenlikle emin olarak katılmalarını bekler saygılar sunarım.

Sağlık Hizmetleri

İlde toplam 390 yataklı yedi kamu hastanesi ile bir de yedi yataklı özel hastane bulunmaktadır. Merkezdeki Devlet Hastanesi 300 yataklıdır. Diğerleri Tefenni, Bucak, Ağlasun, Gölhisar, Yeşilova ve Çavdır'da faaliyet göstermektedir. Hastane yatağı başına 592 kişi düşmektedir. Hekim sayısı ise 93'tür. 2527 kişiye bir doktor düşmektedir. 15 diş hekimi, 125 diplomalı hemşire, 138 ebe, 50 eczacı ve 101 teknisyen, sağlık hizmeti yapmaktadır.

Sosyalizasyon kapsamına henüz girmeyen Burdur'da koruyucu sağlık hizmetlerini İl Sağlık Müdürlüğü düzenlemektedir. Sağlık sorunları açısından dikkati çeken en önemli husus, kalp hastalıklarında bu nedenle ortaya çıkan ölüm olaylarında görülen fazlalıktır. Bu hastalıkların neden olduğu ölümlerin oranı, Türkiye ortalamasının iki mislidir.

Nüfus

Burdur'un toplam nüfusu 1980 sayımı sonuçlarına göre 235.009'dur. Kadın ve erkek nüfus sayısındaki denge şaşılacak kadar dengelidir: 117.430 erkek, 117.579 kadın.

Nüfusun 85 bini şehir ve kasaba merkezlerinde, 150 bini de köylerde yaşamaktadır. Düşük doğurganlık düzeyi nedeni ile nüfus yavaş bir tempo ile artmaktadır. Öte yandan, faal nüfustaki artış oranı, toplam nüfus büyüme hızının da altında kalmıştır. Bu payı ifade eden "genel katılma oranı" 1955'te binde 535 iken, 1975'te binde 465'e düşmüştür. Faal nüfusun yüzde 76'sı tarım kesiminde çalışır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 64'tür. Nüfus artışı dolayısıyle toprak/insan oranındaki düşme ve tarımdaki makineleşme, kırsal kesimdeki genç nüfusun kasabalara, büyük illere ve yurt dışına göçe yöneltmiştir. Buna karşılık ekonomik düzeyi daha düşük olan yakın illerden Burdur'a gelenler de, ildeki yabancıların sayılarının artmasına neden olmuştur.

EĞİTİM

Burdur ilinde okur-yazarlık oranı daima Türkiye ortalamasının üzerinde olmuştur. D.P.T.'nin 1975 yılında yaptığı bir istatistiğe göre Burdur, eğitim alanında gelişmişlik, nüfus başına düşen öğretmen sayısı ve ortaokullardaki durum bakımından yurtta 14. sırayı almıştır. 1981 yılında açılan okuma-yazma kurslarının da ilgi görmesi ile bu ilimizde okur-yazar oranının yüzde 75'i bulduğu tahmin edilmektedir.

İlköğretim konusunda da sorunlarını büyük ölçüde çözmüş illerimizden biri olan Burdur'da 1980 yılında 255 ilkokul bulunmaktaydı. Bunların 230'u kırsal kesimde faaliyette bulunmaktadır. 29.000 olan ilkokul öğrencisi sayısı, devamlı gelişme kaydetmektedir.

Halen faaliyette bulunan 45 ortaokulda toplam 6.077 öğrenci bulunmaktadır.

Yüksek öğretim kuruluşu olarak da, mevcut eğitim enstitüsü ile Meslek Yüksek Okulu'na verilecek yeni kimliklerin tesbit çalışmaları yapılmaktadır.

Protokol

Vali— **Ali İhsan Utku**
58. Eğitim Tugay
Komutanı— **Tuğgeneral Mustafa Öztopçu**
Belediye Başkanı— **Özdemir Bahar**
Cumhuriyet Savcısı— **Erol Öcal**
Ağır Ceza Mahkemesi
Başkanı— **Hasan Uz**
Emniyet Müdürü— **Nail Bozkurt**
İl Jandarma Alay
Komutanı— **Kd. Binbaşı Halim Şenendir**
Defterdar— **Vedat Kurtsatan**
Millî Eğitim Müdürü— **Erdal Yardımcı**

Vergi Rekortmenleri

Osman Kurt	9.237.650
Mehmet Kurt	7.423.219
Hasan Kurt	7.313.208
Hasan Mudul	4.147.770
Hikmet Bulgur	3.625.845

iklimi

Denizden yüksekliği ortalama 975 metre kabul edilen Burdur'da yaz ayları çok kurak geçer. Baharlar yağışlıdır. Yaz ayları bile geceleri serindir. Gündüzle gece arasında genellikle 10-15 derece fark görülür. Yılın en az 130 günü hava tamamen açık ve güneşlidir. 60-70 gün tamamen kapalı ve yağışlı geçer. Geri kalan bütün günler parçalı bulutludur.

«Zeybek» Burdur oyunlarında da görülür

BURDUR'da özellikle kırsal kesimlerinde, düğünler, kınalar, ramazan eğlenceleri, mutfak hazırlıkları yüzyıllardır süregelen törenlerin bir uzantısı olarak görünürler.

Folklor zenginlikleri açısından Burdur'da Aziziye'nin önemli bir yeri vardır. Selçuklu dönemlerinden beri yerleşim yeri olarak bilinen Aziziye'nin atalarını "Sarıkeçili" Türkmen aşiretleri teşkil etmektedir. Aziziye'nin yanı sıra Burdur'un diğer köylerinde Yörük geleneklerinin yaşatıldığı görülmektedir.

Burdur yöresi halk oyunu denince ilk akla hemen Batı Anadolu'ya egemen olan "Zeybek" oyunları gelmektedir. Ancak Burdur yöresinde oynanan zeybek oyunlarının daha kıvrak ve özel figürlerle süslenmiş oluşu onu diğer zeybek türünden ayırmaktadır.

HALK OYUNLARI

Burdur'da oynanan oyunları üç bölümde toplamak mümkündür.

a) Ağır zeybek
b) Teke zeybeği
c) Teke zortlatması

Ağır zeybek türündeki oyunlara "Tekelioğlu Zeybeği"de denilmektedir. Kaynağını Tekelioğlu Destanı'ndan almaktadır.

"Tekelioğlu" adlı bir yiğit, Burdur Beylerinden birinin güzel kızına gönül verir. Kızı istetir.

"- Biz başıbozuk zeybek takımına kız vermeyiz. Gitsin kısmetini başka yerde arasın" diye cevap alır.

Buna Tekelioğlu fena halde öfkelenir. Beyin kızı kendisini sevmektedir. Bu umutsuz aşk sürüp giderken bir haber ulaşır. Bey kızını komşu beylerden birinin oğluna vermiş, düğün derneğini yapılmaktadır. Tekelioğlu bu haberi duyunca adeta can evinden vurulur. Düğün alayının geçeceği yere pusu kurar ve kızı kaçırır. Ancak Burdur Gölü çivarında Tekelioğlu'nu Beyin adamları sıkıştırır. Tekelioğlu umutsuzdur. Önü göl, arkasında ise Beyin adamları vardır. Arkasında atın sırtında oturan kıza seslenir:

"-Kurtuluş umudu yok. İn aşağıya kurtar canını."

Kız cevap verir:

"- Tanrı bana bir can verdi. Onu sana adadım. Beni senden ölüm ayırır."

Çaresiz kalan Tekelioğlu atını göle sürer. Az sonra göl çeker onları bağrına ve bir telli duvak görülür suların üzerinde...

Olay yıllarca unutulmaz. Yürek yakan bir oyun havası olarak kalır.

Teke Zeybeği türündeki oyunlara "Karinom" oyunu örnek olarak gösterilebilinir:

"Karinom" sözcüğü sevgili anlamında kullanılmaktadır. Bu oyunda tema aşktır. "Karino veya Karin" adlı bir kadın çevre düğünlerinde gençlerin içini hoplatan oyunlarla dikkati çekmiştir. Türkü bu kadının güzelliği ve onun oyunları üzerine yakılmıştır.

Teke Zortlatması fıkır fıkır, insanı hoplatan, coşturan bir müziğe sahiptir. Çevrede bu oyunu çoğunlukla herkes oynar. Bir tekenin zıplaması gibi, dönerek, çökerek, zıplayarak oynanır...

YEREL KELİMELER

Böyet: Havuz
Çağ: Çubuk
Elfe: Ücret
Genger: Sakız
Görlük: Testi
Kesir: Havuç
Mahlıç: Pamuk
Ülübüşük: Şaşkın
İvi: Acele
Hıra: Zayıf
Nem ben: Ne bileyim ben.

ATASÖZLERİ:

—Aş taşınca kepçeye paha olmaz.
—Anasına yakın kızdan, ormana yakın domuzdan kork.
—Çok eli, burçak tarlasında gör.

HALK MÜZİĞİ

Sipsi; yörenin özellik taşıyan bir sazıdır. İnce ufak kamıştan yapılır. Bir kalemi andırır. Sipsi tek olarak çalındığı gibi, iki sipsi birbirine bağlanmak süretiyle de çalınabilir. Ancak, bunlardan biri "Dem" tutar, diğeri ise melodiye uyarlar. Yörede oyunlara, açık yerlerde davul-zurna, kapalı yerlerde bağlama ve sipsi eşlik etmektedir.

Sipsinin kartal kanadı kemiğinden de yapıldığı bilinmektedir. Bu sipsi özel bir şekilde yapılmaktadır. Büyük bir kartalın kanadından ana kemik çıkarılıp, 40 gün kül içinde, 15 gün de tuz içinde bekletilir. Sonra temizlenerek çalmak isteyenin parmak ölçülerine uygun bir biçimde özel bıçaklarla delinerek hazırlanmaktadır.

BİR TÜRKÜ:

Burdur yöresinde "Teke Zortlatması" türündeki oyunlardan çalınıp söylenen şöyle bir türkü vardır:

Ispanaktan er çıkar gerdane
(aman gerdane aman)
Zülüflerin tel tel etmiş dökülmüş gerdane
Ben sana gelme dedim
Akşama kalma dedim
Koca kapı dururken
Bacadan inme dedim.
Iraftaki siniler
İnim inim iniler (aman iniler aman)
Gurbetteki yarimin
Kulakları çiniler

Portakalım çiçeğimYol verin ki geçeyim (Aman geçeyim aman)
Yarim bana darılmış
Ağalar sütmü içeyim (Yandım içeyim).

Yörenin bir başka oyunu da "Serenler"dir. Yere bir çift diz vuruş ve oturuş oyunun en belirgin özelliklerindendir. Burdur'un en tipik oyunudur denilebilinir.

Afşar Zeybeği, Alyazma Zeybeği, Çiftlik Zeybeği, Kesinti Zeybeği, yörenin diğer sevilen oyunlarındandır.

GİYSİLER:

Kadın: Başta, fes, yazma, gövdede, delme yelek, üç etek, şak kuşak, şalvar ve yemeni giymektedir.

Erkekler: Başa "Fes" ve "Poçu" giyerler. Fes püsküllü bulunmayan normal bir festir. Poçu, Siyah ipekten yapılmıştır. Kare şeklinde kuşak büyüklüğündedir. Kenarlarında çok ince altın renkli şeritler bulunur. İki kenarı püsküllüdür. Fesin kenarına sağ kulak üzerinden bağlanır. Bir kol uzunluğundaki kısmı sağ ön tarafa bağlanır.

Gövdede, yelek "Gömlek" yakasız, önü kapalı ve uzun kolludur. Cepken "Kape" kuşağın üst hizasına gelecek şekilde giyilir. Önü düğmesiz, açık lâcivert renktedir. Arkasında, önünde ve kollarında yörük kızlarınca işlenmiş altın sarısı işlemeler bulunur. Motifler genellikle lâle ve çam kozalaklarından oluşur. Kuşak, özel desenli ve keçi kılından bağları bulunan bir giysidir. Kolan: iki parmak eninde, birkaç metre uzunluğunda özel olarak motifli bir şekilde işlenmiştir. Hayvan yiyecekleri, odun gibi şeylerin sırtta taşınması için erkekler yanlarında bulundurur. Çağşır, siyah keçi kılından dokunup elde dikilen bir giysidir. Ayaktaki çoraplar beyaz yündür. Kemik ve ağaç şişlerle örülür. Ayaklarda çarıklar vardır.

İNANÇLAR:

— Akşam ezanından sonra kara dipli kazan ve tencere verilip alınmamalıdır.
—Ocakta boşu boşuna su kaynatılmamalıdır.
— Tırnak uzatmak günahtır.
—Evde çatlak eşya bulundurulmamalıdır.

MANİLER:

Keten gömlek filfili
Sizden öğrendik dili
Bu dil buranın değil
Şu Burdur'un bülbülü.

Altın tabakta reçel
yarim burdan çok geçer
Dilim söylemez ama
Kalbimden neler geçer

BİR EFSANE

İlk Uç beyleri Anadolu'ya yerleşirken, yaşlı ve kör olan Türk beyi Burdur kentinin bulunduğu yere geldiğinde beraberindeki oğluna;

"- Güzel kokular alıyorum. Verimli bir yere benziyor burası. Burada dur ve şu kenti şuraya kur" der. Bu buyruk üzerine Türkler Burdur'a konaklar ve yerleşir. Kentin adı "Burada dur" şeklinde değişime uğrar ve "Burdur" olur...

Kentin tarihi

TÜRKİYE GARANTİ BANKASI Sunar

BURDUR, Türkler tarafından kurulmuş bir kenttir. Çevresinin tarihi ise Hititler'e kadar uzanır. Hititler'den sonra Frikyalılar ve Lidyalıların bu topraklarda egemen oldukları görülür. Persler buraları Lidyalılardan aldılar. Perslerin egemenliğine de Büyük İskender son vererek bu yöreyi Makedonya İmparatorluğu sınırları içine kattı. Büyük İskender'in ölümünden sonra Makedonya İmparatorluğu parçalanırken bu topraklar Selevkos'ların eline geçti. Kısa bir süre sonra da Roma İmparatorluğu bu topraklara sahip oldu. Roma İmparatorluğu'nun parçalanışından sonra buraları da Anadolu'nun pek büyük bir kısmı gibi Bizans'ın malı oldu. 1071 yılındaki Malazgirt Zaferi'nden sonra Türklerin Anadolu fütuhatı sırasında Burdur ve çevresi de Selçuklular tarafından fethedildi. Haçlı seferleri sırasında bir ara Bizanslılar buraları Türklerden aldılarsa da XIII. yüzyılın başlarında Türkler, Bizansları buradan atıp yine yöreye egemen oldular. Burdur ve çevresinin Türklerin eline geçmesi, 1280'li yıllarda Eğridir'de Hamidoğulları Beyliği'nin kurulmasıyla mümkün oldu. Burdur kenti de bu sıralarda kuruldu ve tamamen bir Türk şehri olarak ortaya çıktı. Bir ara İlhanlıların da egemen oldukları bu topraklar 1391 yılında Yıldırım Beyazıt tarafından Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırları içine katıldı.

Burdur ve çevresi tarihi eserler bakımından hayli zenginlik arzeder. İl merkezinin en eski camii, XIV. yüzyıldan kalma ve Hamidoğulları zamanında Dündar Bey tarafından yaptırılan Ulu Cami'dir. Cami-i Kebîr diye de anılan bu caminin 1919 yılında ciddî bir tamir gördüğü bilinir. Bunun dışında Osmanlı yapıları olan Şeyh Sinan, Karasenir, Tepe, Seden, Divanbaba, Kayışoğlu, Manastır, Hecindede, Mustafahoca, Çakmaktaş, Selimoğlu, Gazi, Kazancı, Nur ve Hacıibrahim camileri Burdur'un ecdat yadigârı tarih zenginlikleri arasındadır.

BURDUR 2136 - 1951,
GARANTİ BANKASI, güçlü kadrosuyla yurt dışı hizmetlerde de iddialıdır.

Nerelerde kalınır

HOTEL BURDUR
Gazi Cad. 37 Tlf: 2245
30 odalı, kalorifer,
lokanta.

ÇENDİK MOTEL
Göl kenarı Tlf: 1594
Lokanta, plaj.

DOĞAN OTELİ
Tlf: 2312-1963
24 oda, kalorifer.

HOTEL KANRICI
Hastane Cad. Tlf: 1234-1
911-1232
35 odalı, kalorifer.

AKIN PALAS OTELİ
Hastane Cad. Tlf: 1130
40 odalı, kalorifer,
lokanta.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

Burdur'un tarım, orman ürünleri ve hayvancılık bakımından Türkiye ekonomisinde önemli bir yeri vardır.

Anason üretiminde önde geldiği gibi, gülcülük de çok ilerlemiştir.

Türk Ticaret Bankası Burdur ve Bucak şubeleri ile bankacılık hizmetlerini en iyi şekilde gerçekleştirmektedir.

TÜRK TİCARET BANKASI
TÜRKBANK
"IKINCI ADRESINIZ"

İLÇELERİNİ TANIYALIM

BUCAK

45.693 olan nüfusun 18.852'si ilçe merkezinde yaşar. Burdur'un güney doğusunda olan ilçeye, Kızılkaya ve Kocaaliler bucakları ile 36 köy bağlıdır. Topraklar tarıma elverişli ve verimlidir. Kestel Gölü'nün kurutulması ile ilçenin tarım alanları genişlemiştir. Pamuk, tütün ve meyve yetiştirilir. Dokuma tezgâhları, kereste ve kil keçisi, ilçenin gelir kaynakları arasında önemli rol oynar.

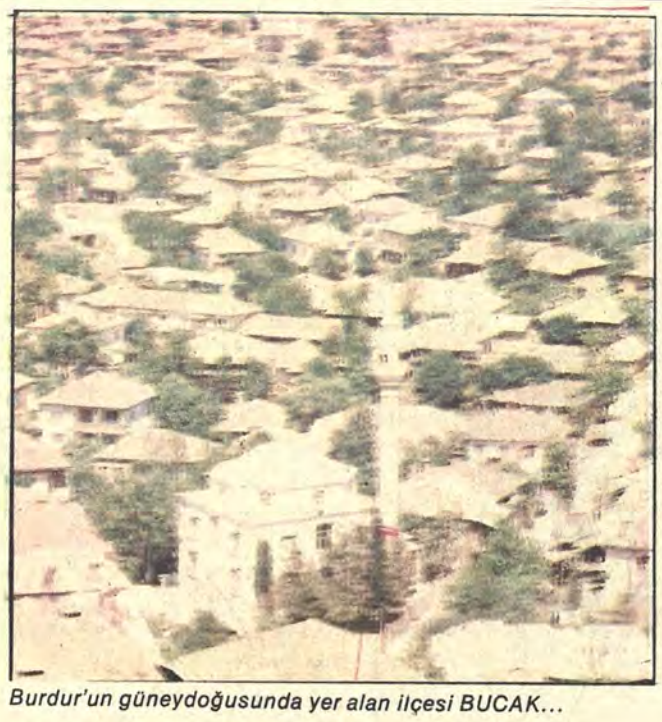

Burdur'un güneydoğusunda yer alan ilçesi BUCAK...

AĞLASUN

Burdur ilinin kuzey-doğusunda, Isparta sınırındadır. Ankara-Isparta karayolu, ilçe içinden geçer. Sulak ve yeşillik olan ilçede sebzecilik, gülcülük ve meyvecilik yapılır. 10.786 olarak saptanan nüfusun 4442'si ilçe merkezinde yaşar. İlçenin 8 köyü vardır.

TEFENNİ

İlin güney-batı kesimindedir. Nüfusu 20.830'dur. Nüfusun 4.377'si kasabada yaşar. Ekonomisi tarıma bağlıdır. Anason, keten, soğan, patates ve meyve yetiştirilir. Hayvancılık da ileri düzeydedir. Küçük sanayi gelişmiş olup, 5 km. doğuda krom madenleri işletmesi mevcuttur. El tezgâhlarında halı ve kilim dokunur.

YEŞİLOVA

Nüfusu 28.989'dur. İlin batı kesiminde yer alır. İlçe merkezinde 4.399 kişi yaşar. Sulak, yeşillik ve güzel manzaralı olan ilçe, bölgenin bir mesire yeridir. El sanatları, halı ve kilim dokumacılığı yaygındır. Ekonomi genellikle tarıma dayalıdır. Anason ve sebze yetiştirilir. Hayvancılık da önemli yer tutar.

GÖLHİSAR

İlin güney-batısındadır. İki bucağı ve 30 köyü vardır. Bunların 19'u ormanlık bölgededir. Buna bağlı olarak orman ürünleri ve marangozluk, ilçenin başlıca gelir kaynağıdır. Topraklar verimlidir. Hayvancılık ileri bir düzeydedir. 40.417 kişi olan nüfusun 8.282'si ilçe merkezinde yaşar.

Gezilecek yerler

Burdur Gölü.

İNSUYU

Suyunun şeker hastalığına iyi geldiği söylenen İnsuyu, Antalya yolu üzerinde Burdur'a 12 kilometre uzaklıktadır. Bütün dünyaya ün salmış bir tabiat harikasıdır. Büyüklük bakımından dünyada ikincidir. İçinde binlerce sarkıt ve dikitten ayrı olarak dokuz gölcük vardır. Göller arasında geçit bulunur. Yaz aylarında şeker hastaların mağara civarında çadırlar kurup iyileşebilmek için bol bol su içerler. İnsuyu mağarasının kendisine has suyu vücuttaki şeker miktarını düşürmektedir. Mağarada bulunan dokuz gölün en genişi 80 metredir. 597 metre uzunluğundaki mağarada kayıklarla dolaşılmaktadır.

AĞLASUN:

Burdur'a 31 kilometre uzaklıktaki Ağlasun'un Roma çağından kalma 12 bin kişilik tiyatrosu, kale ve lahitleri görülmeye değerdir.

HACILAR

Burdur'a 24 kilometre uzaklıkta, 7500-8000 yıllık bina kalıntıları, çeşitli seramikler ve heykelciklerin bulunduğu bir yerdir.

GÜLHİSAR

Burdur'a 110 kilometre uzaklıkta Cibrya harabeleriyle ünlüdür. 20 bin kişilik üç kademeli tiyatrosu, stadyumu, agrosi, anıt, tapınak ve yığınlar halindeki lahitleri hâlâ ayaktadır.

İBECİK-LÜBA

Gölhisar ilçesi yakınlarındadır. Tiyatro, stadyum, tapınak ve kaleleri ile bilinir. Belenni, Bereket, Karacaören, Akçaören, Akviran, Kestel, Yuva, Kızılkaya, Melli, Karaot ve Pırnas köylerinde Grek ve Roma şehir kalıntıları vardır.

GERÇİN İÇMECESİ

Burdur'un 14 kilometre kuzeydoğusunda Çerçin köyündedir. Aktığı yerlerde kırmızı bir çökelek bırakır. Mide ve böbrek hastalıklarına iyi gelir.

YARIKÖY KÜKÜRTLÜ SUYU

Burdur'a 23 kilometre uzaklıkta Yarıköy Soğanlı mevkiindedir. Kaşıntı ve cilt hastalıklarına iyi geldiği söylenir.

SUSAMLIK TEPE

Subaşı adı da verilen modern tesisleri bulunan bu mesire yerinde Şehir Gazinosu vardır. Burdur gölü buradan çok güzel görünür.

ERENARDİÇ

Burdur-Antalya asfaltı üzerindedir. İle uzaklığı 18 kilometre tutar. Çok soğuk ve içimi lezzetli bir suyu kaynar. Kamp yapılır.

SALDA KÖYÜ

Burdur'a 90 kilometre uzaklıkta Yeşilova ilçesindedir. Fevkâlade kumsalı, çam ormanları ve gazinoları ile bulunmaz bir kamp yeridir.

ÇENDİK PLAJI

Burdur gölü kıyısında muntazam tesisleriyle yaz aylarında ilin plaj ihtiyacını giderir. Gazinoları yaz-kış açıktır.

EKONOMİ

BURDUR ekonomisinde tarımın büyük bir ağırlığı vardır. 197- verilerine göre nüfusun yüzde 76'sı hayvancılık ve ormancılığı da kapsayan tarım kesiminde çalışmaktadır. Türkiye çapında bu oran yüzde 64'tür. Sanayi kesiminde ise faal nüfusun sadece yüzde 8.8'i faaliyet göstermektedir. Anason üretiminde Burdur, Türkiye'de birinci sırayı almaktadır. Gülcülük alanında ise Isparta'dan sonra ikinci durumdadır. Bağcılık ve sebzecilik de ileri düzeydedir. Şeker fabrikasının kurulmasından sonra pancar üretimi de artmıştır. İl alanının yüzde 34 gibi büyük bir bölümü ormanlarla kaplıdır.

En önemli sanayi ürünleri şeker, gülyağı, halı, ağaç ürünleri ve traktördür. 1973 yılından itibaren bu ilde yatırımcılara çeşitli teşvikler sağlanması dolayısıyla bu ilimizde sanayi kuruluşlarının sayısı gittikçe artmaktadır. Et kombinası ve, süt fabrikası da hayvancılığın gelişmesinde rol oynamaktadır.

Özel sektörün en önemli kuruluşu Traktör ve Önyükleyici Fabrikası'dır. Küçük sanayi de gelişmiş durumdadır. Sayısı 1.070'i bulan küçük sanayi işletmelerinin metal, dokuma, gıda, orman ürünleri ve kimya dalında faaliyet gösterdikleri göze çarpmaktadır. Metal işleme, makine imalat sanayiinde çalışan kuruluşları biraraya toplamak amacı ile geniş bir alanda altyapı tesislerinin düzenlenmesine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın öncülüğünde başlanmış bulunmaktadır.

HALICILIK

BURDUR'da halıcılık, tüm bireylerin baba mesleği olarak öğrenip bugünlere taşıdıkları, bütçelerine ek gelir sağladıkları bir uğraştır. Bugün, kent merkezi ve köyler dahil konutların yüzde 70'inde halıcılık yapılmaktadır.

Yılda yaklaşık dört bin halının üretildiği Burdur'da özellikle bazı köylerde erkekler de halı tezgâhlarının başında çalışmaktadır. Daha çok Isparta stili kaba halının üretildiği Burdur'da, halıcılıkla ilgili iki kooperatif ve bir anonim şirket pazarlama konularında faaliyet göstermektedir.

Burdur'da halıcılığın gelişimine büyük katkıları olacak bir tesis, "Halı Yıkama, Kırpma ve Apre Tesisleri A.Ş", kooperatifler, belediye ve özel idarenin katılımı ile hazırlık aşamasındadır. Burdurlular bu tesisin hizmete sunulması ile halıcılıkta büyük bir aşama yapacaklarına inanıyorlar.

BÜĞDÜZ HALI SANAYİİ A.Ş

1971 yılında büyük depremle ortadan kalkan Büğdüz köyü, yeri değiştirilerek yeniden inşa edildi. Depremin açtığı yaraları biran önce sarabilmek için, köyde halıcılığın geliştirilmesi için çaba gösterilmeye başlandı. Bu çalışmaların sonucunda 1974 yılında 104 tezgâhlı bir atölyesi olan Büğdüz Halı Sanayii A.Ş kuruldu. Bugün yılda 800 metrekare halı üreten şirket hisselerinin yüzde 24'ü çalışanlarına ait bulunuyor.

SPOR

Minder ve yağlı güreş gelişen spor dalları arasındadır

BURDUR'da sporun tarihi oldukça eskidir. Ancak bu köylerde, düğünlerde ve panayırlarda yapılan yağlı güreşlerle cirit ve kalkan oyunlarına dayanan pek ilkel bir faaliyet olmaktan öteye gidememiştir.

1919 yılında Burdur'da bir sportif örgütlenme yoluna gidilmek istenmişse de bundan bir sonuç alınamamıştır. 1923 yılında Cumhuriyet'in ilânından sonra Topçu Üstteğmen Sait Bey'in öncülüğünde bir kulüp kurmak üzere girişimde bulunulmuş, bunun sonucu olarak da **"Yıldırımspor"** adını taşıyan ilk spor kulübü ortaya çıkmıştır. 1923 yılında faaliyetine başlayan Yıldırımspor Kulübü futbol, güreş ve voleybol dallarında çalışmalara başlamıştır. Yıldırımspor'u Üstteğmen Sait, Nuri Ermiş, Hasan Hüseyin Koç, Niyazi Diker, Bilal Bilgin, Remzi Hamamcı, Mehmet Erkazancı, Şükrü Güçlü olmuşlardır.

Bu kulüp kendi mütevazi bünyesi içinden çıkardığı futbol, voleybol ve güreş takımlarıyla pek olumlu bir faaliyet göstermiş; çevre illerde yaptığı maçlarla büyük ilgi toplamıştır. Bunu 1929 yılında Bozkurt Kulübü'nün kurulması izlemiştir.

1938 yılında Beden Terbiyesi Kanunu çıkınca Burdur'da spor alanındaki faaliyet artmıştır. O zamanın Burdur Valisi Abdülhalit Savaş ve Beden Eğitimi Öğretmeni Nuri Ermiş, Burdur Beden Terbiyesi Bölge Teşkilâtı'nı oluşturmuşlardır. Bundan sonra Burdur'da birçok dallarda olumlu bir spor faaliyetinin başladığı görülmüştür. Atıcılık, futbol, voleybol ve yüzme dallarında başlayan bu faaliyet kısa bir zaman sonra diğer spor dallarına da atlamıştır.

1943 yılında kurulan Güneşspor Kulübü üç yıllık faaliyetten sonra parçalanırken bu kulüpten ayrılan bir grup tarafından ilk Burdurspor Kulübü'nün kurulduğu görülmüştür. Bu kulüp uzunca bir süre amatör futbol dalında faaliyetini sürdürmüş, 1968 yılında Doğanspor ile birleşerek profesyonel futbol şubesi bulunan bugünkü Burdurspor Kulübü'nü ortaya çıkarmıştır. Burdurspor 1968 yılında kurulup faaliyete geçerken Türkiye III. Ligi'ne katılmış ve bundan sonra Burdur ilinde spora ve özellikle futbol maçlarına karşı olan ilgi bir kat daha artmıştır.

Yine bu ilimizden yetişen hatta uzun yıllar voleybol ajanı olarak da hizmet veren Sadık Deda Türkiye'nin en iyi futbol hakemlerinden biri olarak kendini göstermiş olup halen Türkiye Birinci Ligi maçlarını yönetmektedir.

Burdur bölgesi yağlı güreşte ünlü pehlivanlar çıkartmıştır. Bunlar arasında Satırlarlı, Mustafa, Hasanpaşalı Kimmet, Yaylaköylü Molla, Ahmet, Yeşilovalı Arif, Bozkarlı Musa, Kılçanlı Arif, Yaylaköylü Veli, Yaylaköylü Sadık Yıldıran kardeşler sayılabilir.

Minder güreşinde ise Burdur'un yetiştirdiği ünlü isimler arasında 48 kilo Şükrü Ediz'dir.

Atletizmde Burdur'un önde gelen sporcularını şöyle sıralayabiliriz: Ömer Yıldıran, Ömer Karakaya, Neriman Özekinci, Bahar Yılmaz, Hasan Altındal, Nevzat Coşkun, Hikmet Coşkun, Fatih Sualp.

Burdur'u Türkiye birincilikleri boks müsabakalarında 48 kiloda Kemal Anuk en iyi şekilde temsil eden sporcular arasında yer almış, Türkiye çapında derecelerin sahibi olmuştur.

BEDEN TERBİYESİ BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Beden Terbiyesi Bölge Müdürü: Eyüp Erman.
Adresi: Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğü, Burdur.
Telefon numarası: 1356.
Memur sayısı: 30.
İşçi sayısı: 5
Lisanslı sporcu sayısı: 1516 erkek, 108 bayan.
Okullarda spor faaliyeti: 28 okulda spor çalışmaları yapılıyor.
Tesisleri: Burdur Gazi Atatürk Stadı 3.000 kişilik, Burdur futbol sahası, Burdur Spor Salonu 1.500 kişilik, basketbol ve voleybol sahası açık, atış poligonu.
Bölgede faaliyet gösterilen spor dalları: Atletizm, basketbol, boks, güreş, hentbol, judo, taek won-do, futbol, masa tenisi, voleybol, yelken.